

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Julkisen talouden tilannekuva ja talousnäkymät

28.2.2012

Pääjohtaja
Erkki Liikanen

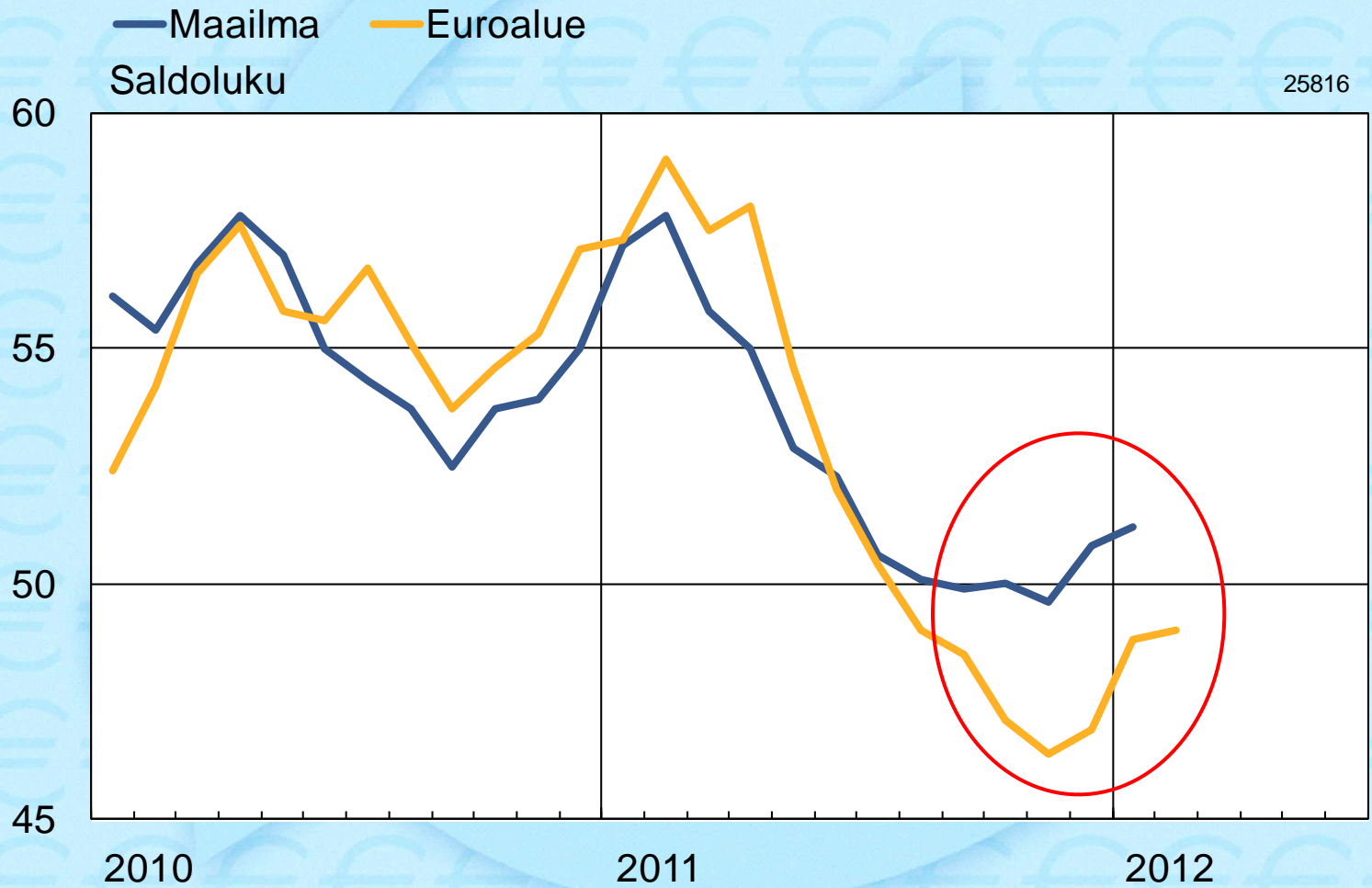
Kansainvälinen talouskehitys

” Käytettävissä olevien kyselytutkimusten mukaan on alustavia merkkejä siitä, että talouskasvu on vakautumassa alhaiselle tasolle vuodenvaihteen tienoilla...

... mutta talousnäkymiä leimaavat yhä suuri epävarmuus ja kasvun hidastumisen riskit.”

EKP:n pääjohtajan alustuspuheenvuoro
torstaina 9.2.2012

Teollisuuden ostopäällikkökyselyt viittaavat talouden vakautumiseen

Lähteet: MarkIT ja J.P.Morgan.

Osakkeiden hinnat kääntyivät nousuun

— Euroalue (DJ Euro Stoxx laaja) — Yhdysvallat (S&P 500)
— Japani (Nikkei 225)

Indeksi, 4.1.2008=100

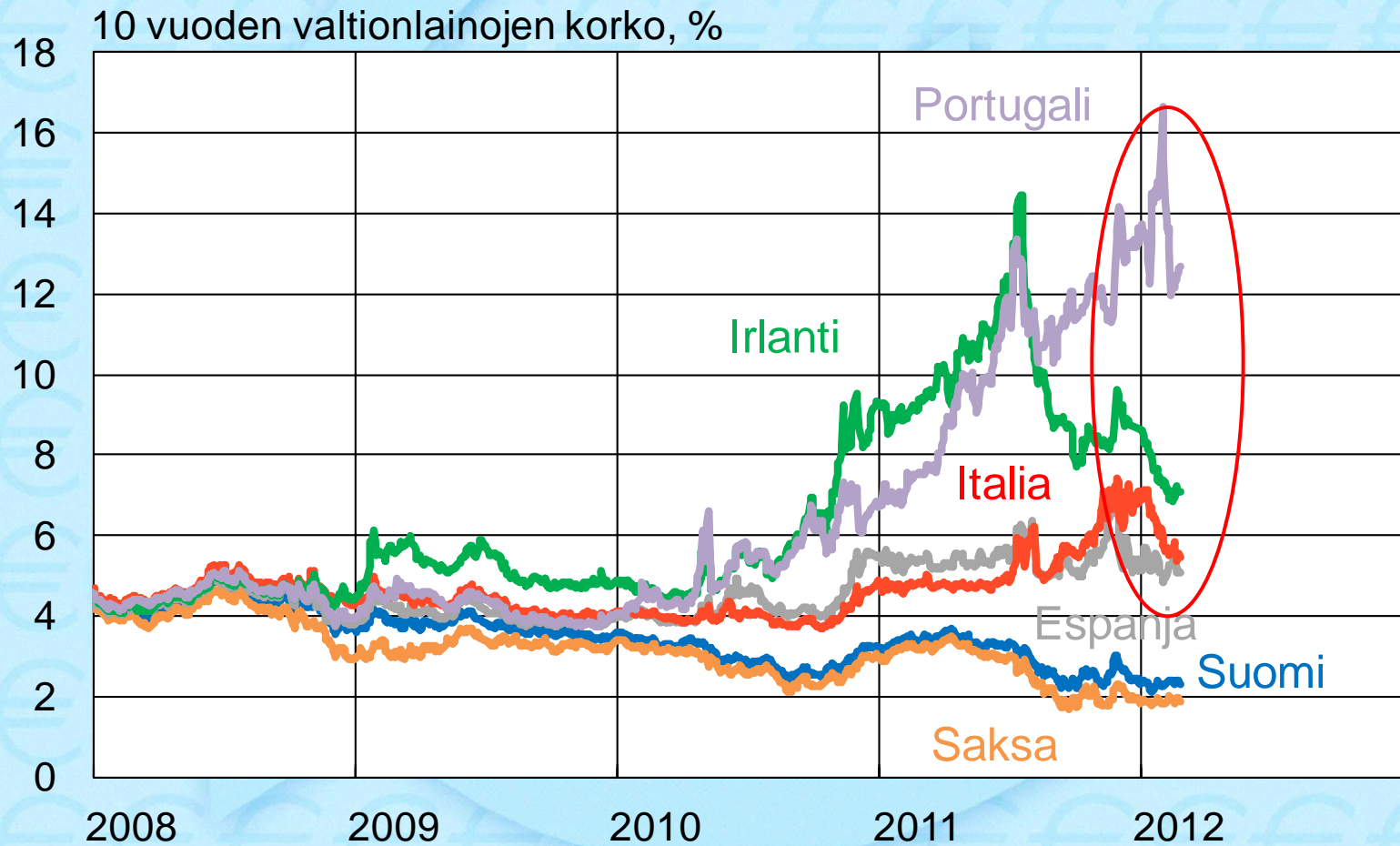
Lähde: Bloomberg.

19002@stocks_main2 (2)

Kreikka-ratkaisu 21.2. vähensi epävarmuuksia

- ◆ ***Euroalueen valtiovarainministerit sopivat Kreikan toisesta sopeutusohjelmasta***
- ◆ ***Kokouksen tulokset vastasivat odotuksia, joten ei kielteistä yllätystä***
- ◆ ***Ratkaisu vähensi epävarmuuksia markkinoilla***
  - Tartuntaan liittyvät riskit ovat olleet ja ovat edelleen suuret
- ◆ ***Haasteena edelleen julkisen talouden sopeutuksen ja rakenneuudistusten onnistuminen***
  - Sovitut toimet toteutettava
  - Aikataulu vaativa

Valtionlainamarkkinoilla tilanne osin parantunut

Lähde: Reuters.

25874

Italian 10 v. korkotuotto

Lähde: Bloomberg.

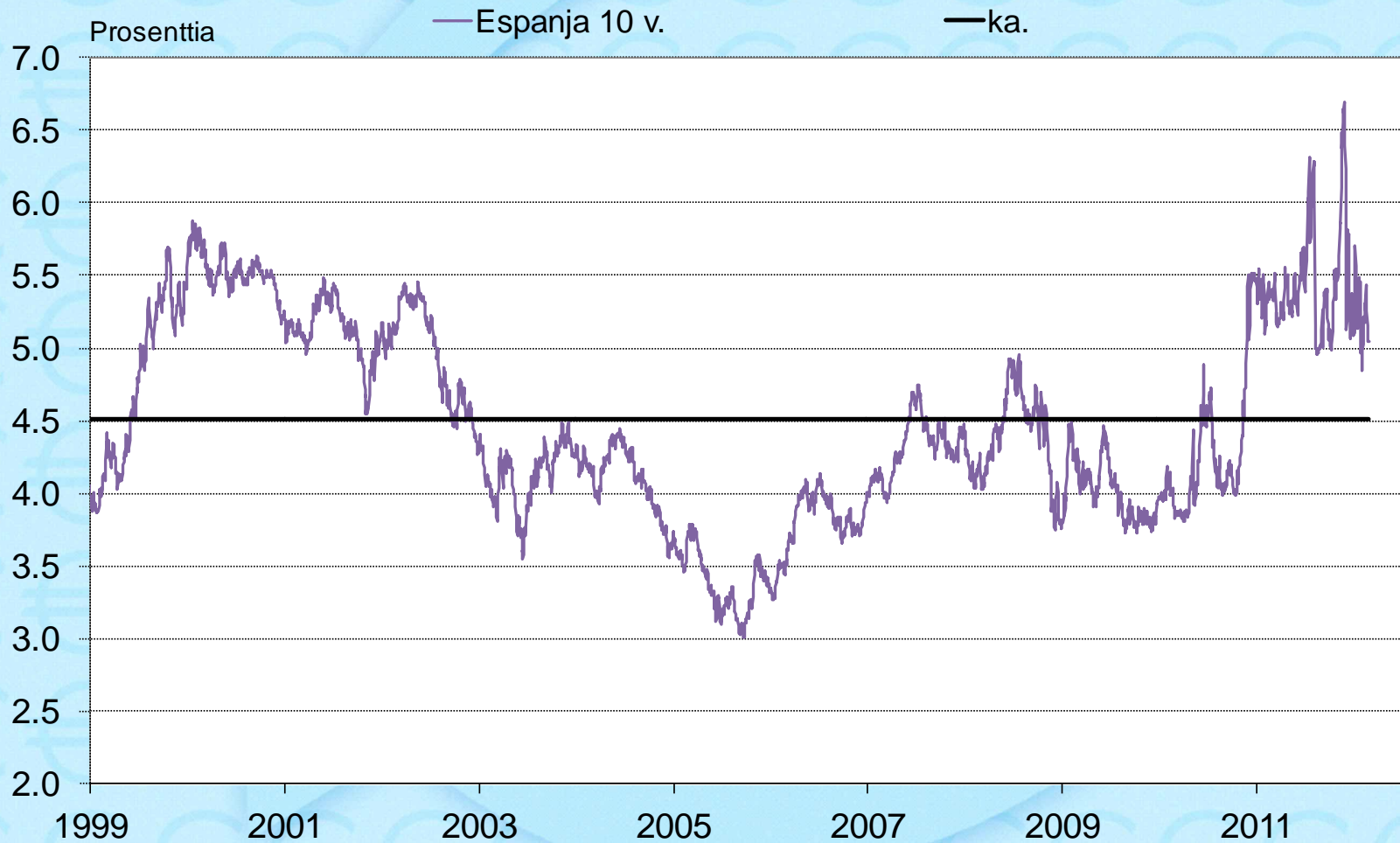

Italian 2 v. korkotuotto

Lähde: Bloomberg.

Espanjan 10 v. korkotuotto

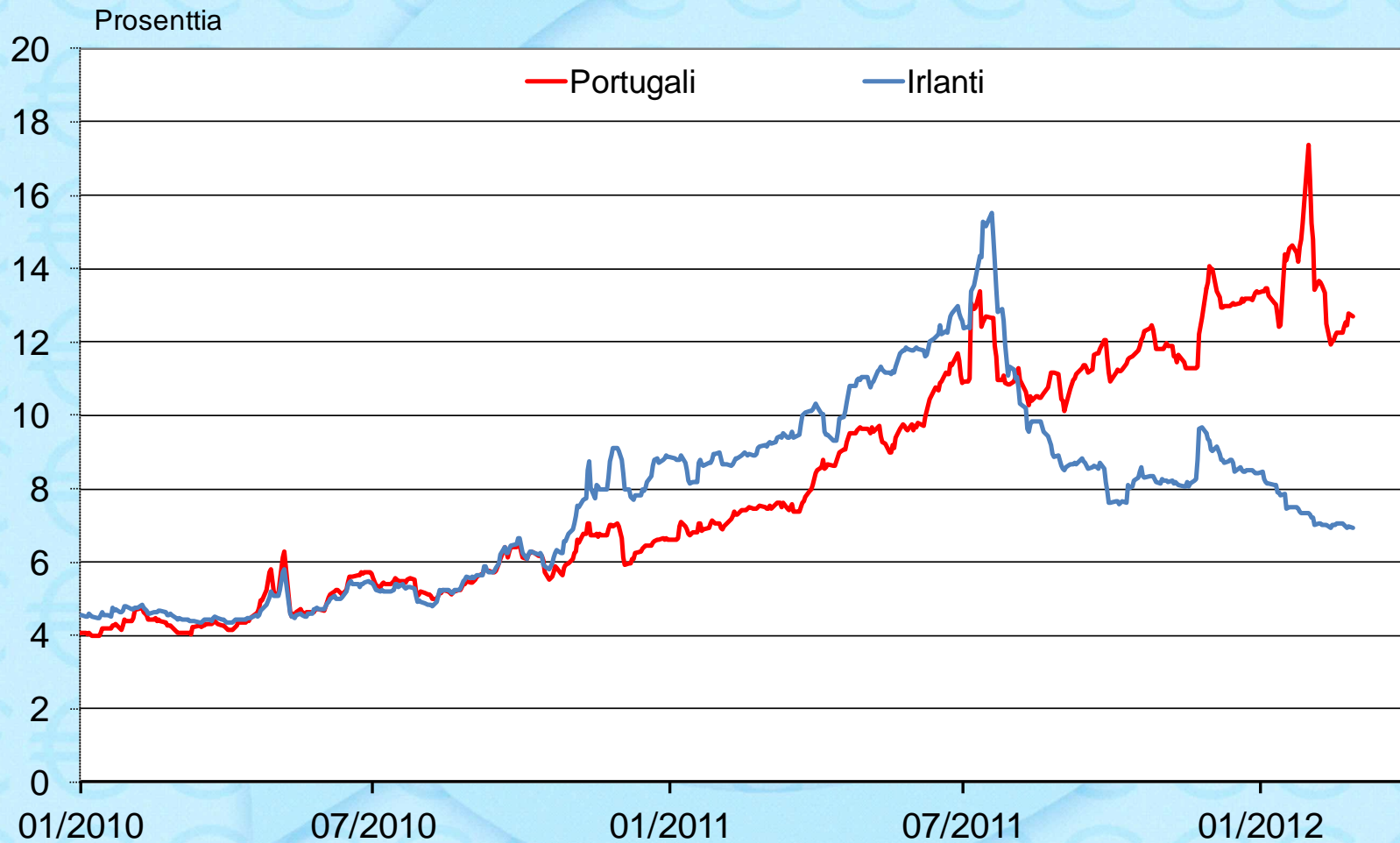
Lähde: Bloomberg.

Espanjan 2 v. korkotuotto

Lähde: Bloomberg.

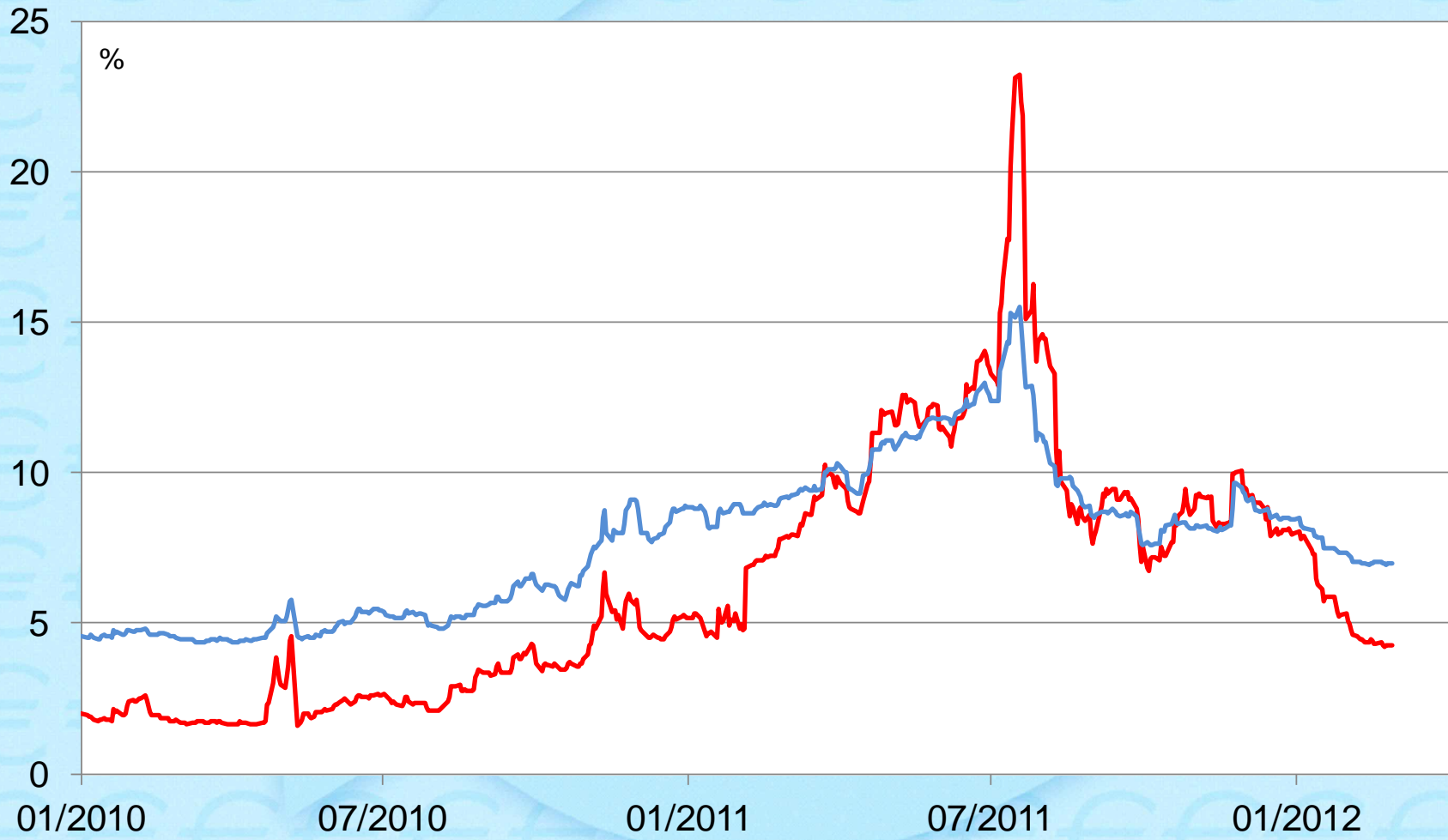
Maittaisia kehityseroja: Portugalin ja Irlannin 10v. korkotuotot

Lähde: Bloomberg.

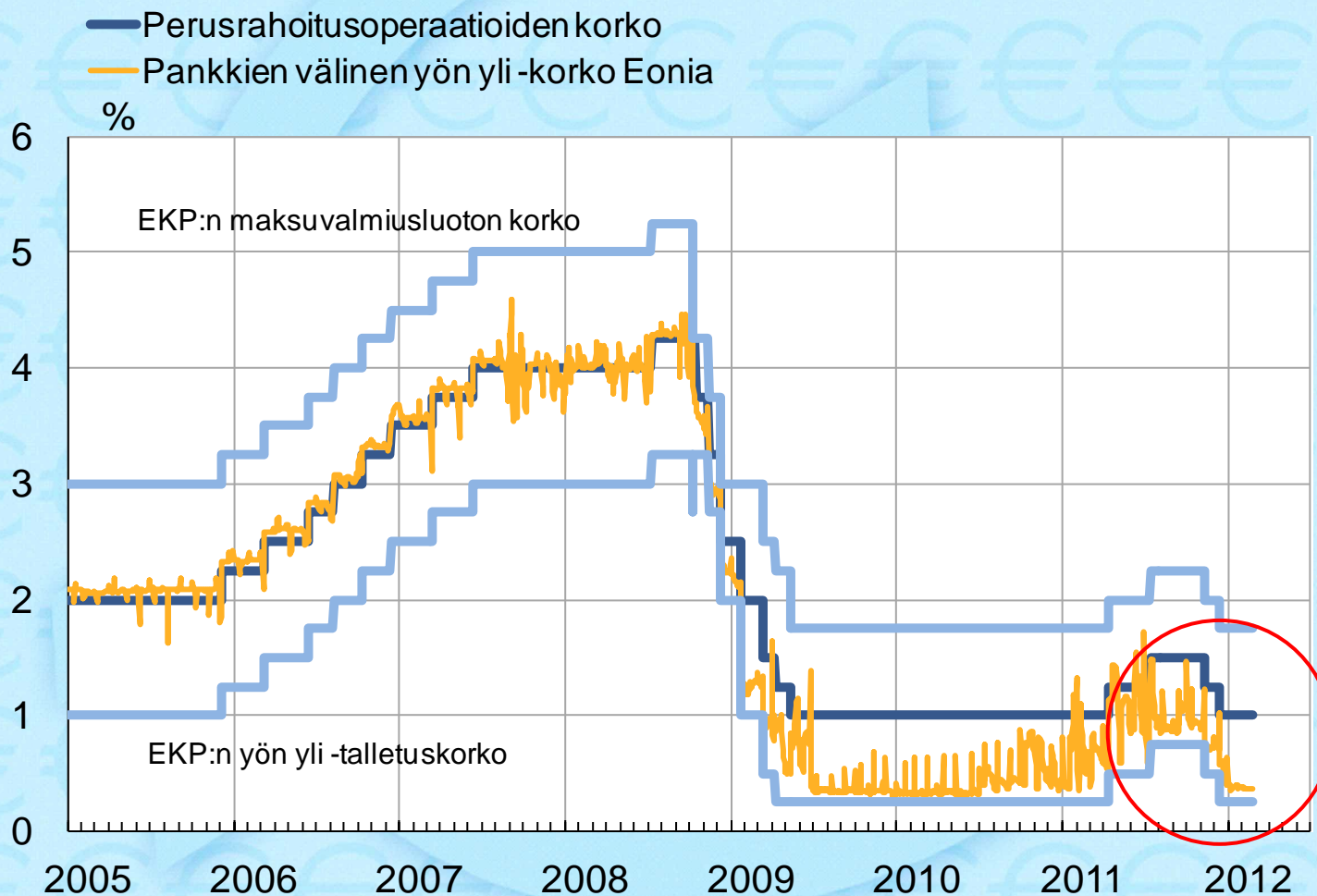
Irlannin tuottokäyrä normalisoituu

—2v —10v

Lähde: Bloomberg.

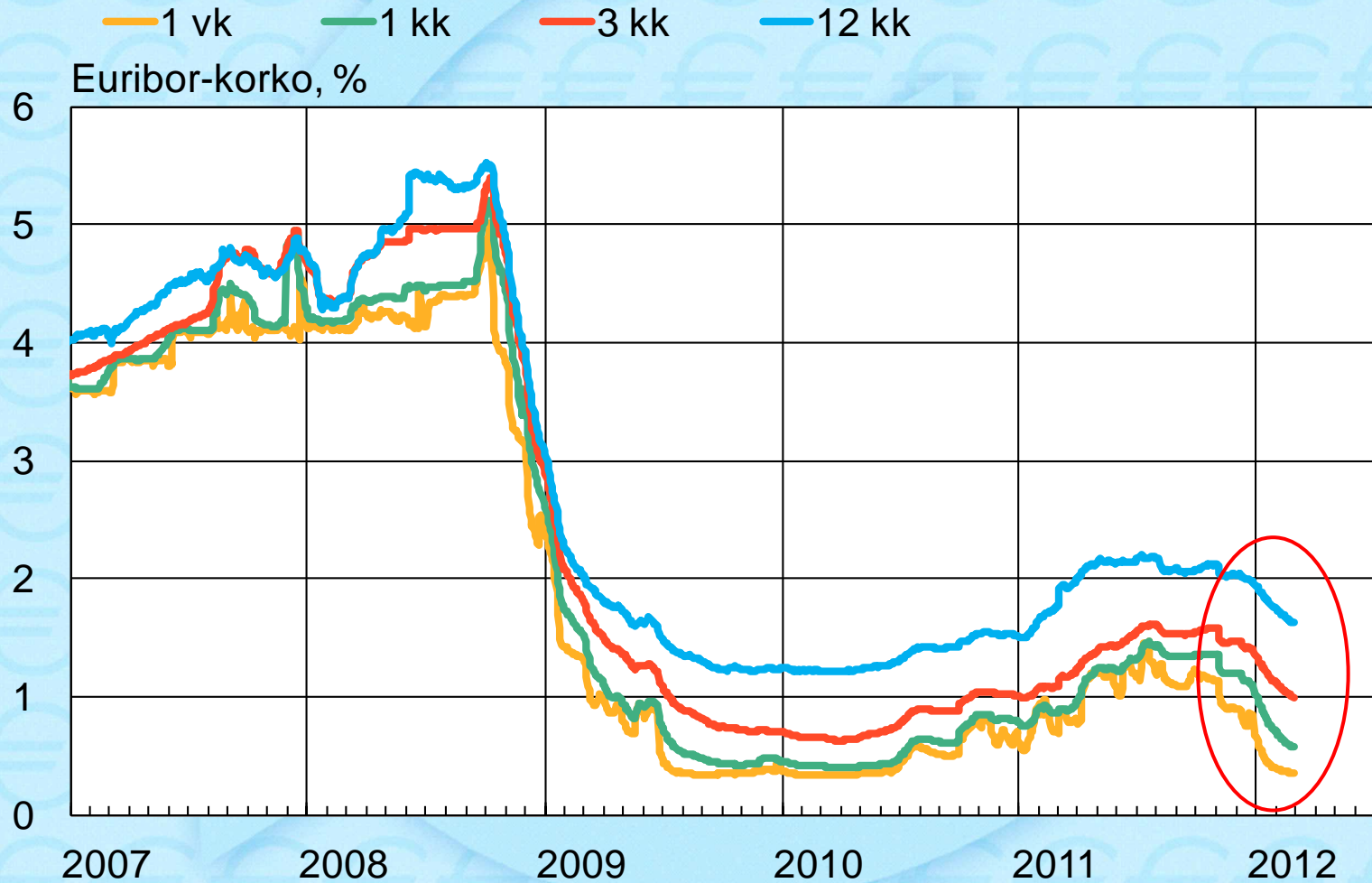
Ohjaukorkon lasku ja keskuspankkiluottojen kasvu keventäneet euroalueen rahaoloja

Lähde: Euroopan keskuspankki ja Reuters.

25384@Chart27(3)

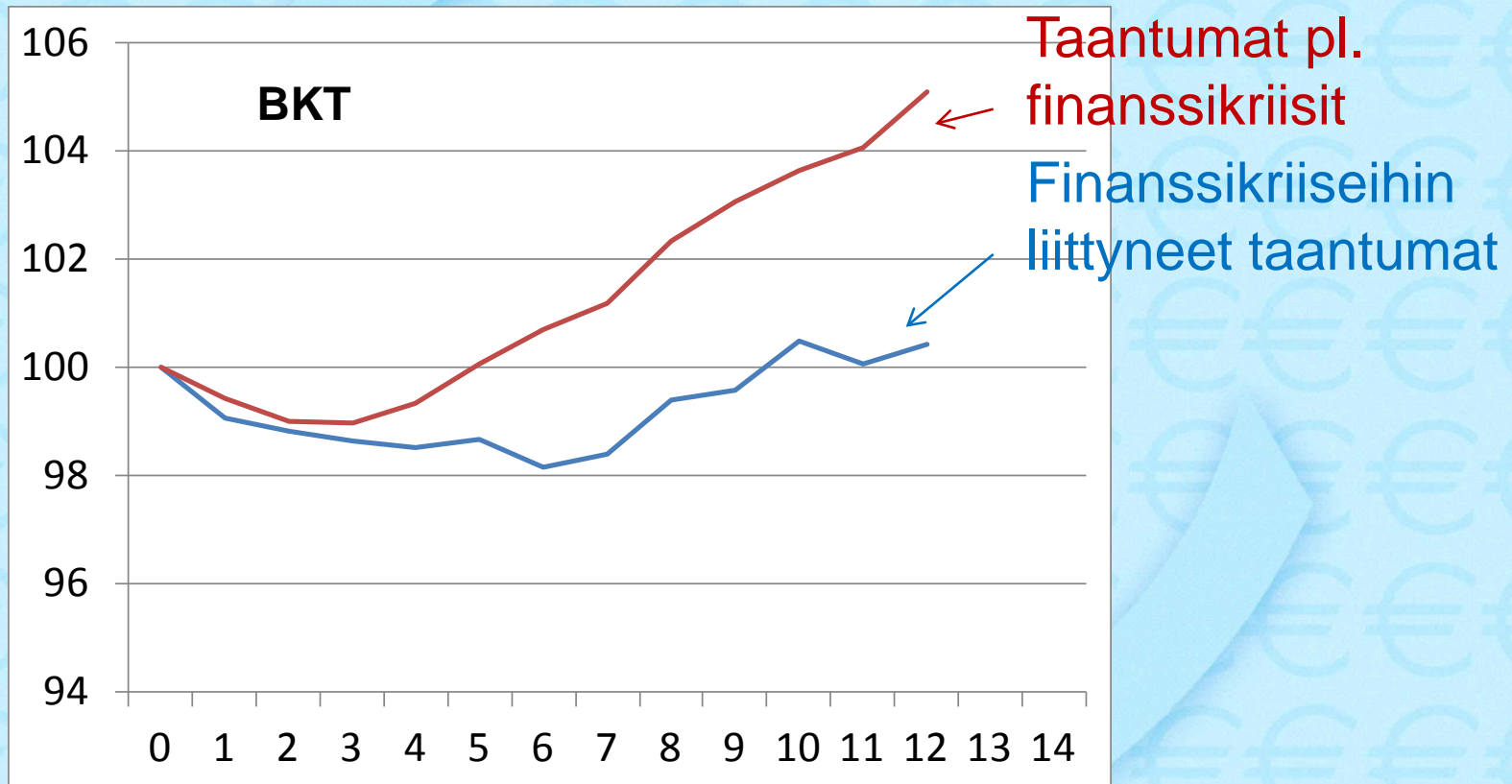
Euribor-korot laskeneet

Lähde: Reuters.

25875

Miksi tämä kriisi on erilainen: finanssikriiseistä toivutaan hitaasti

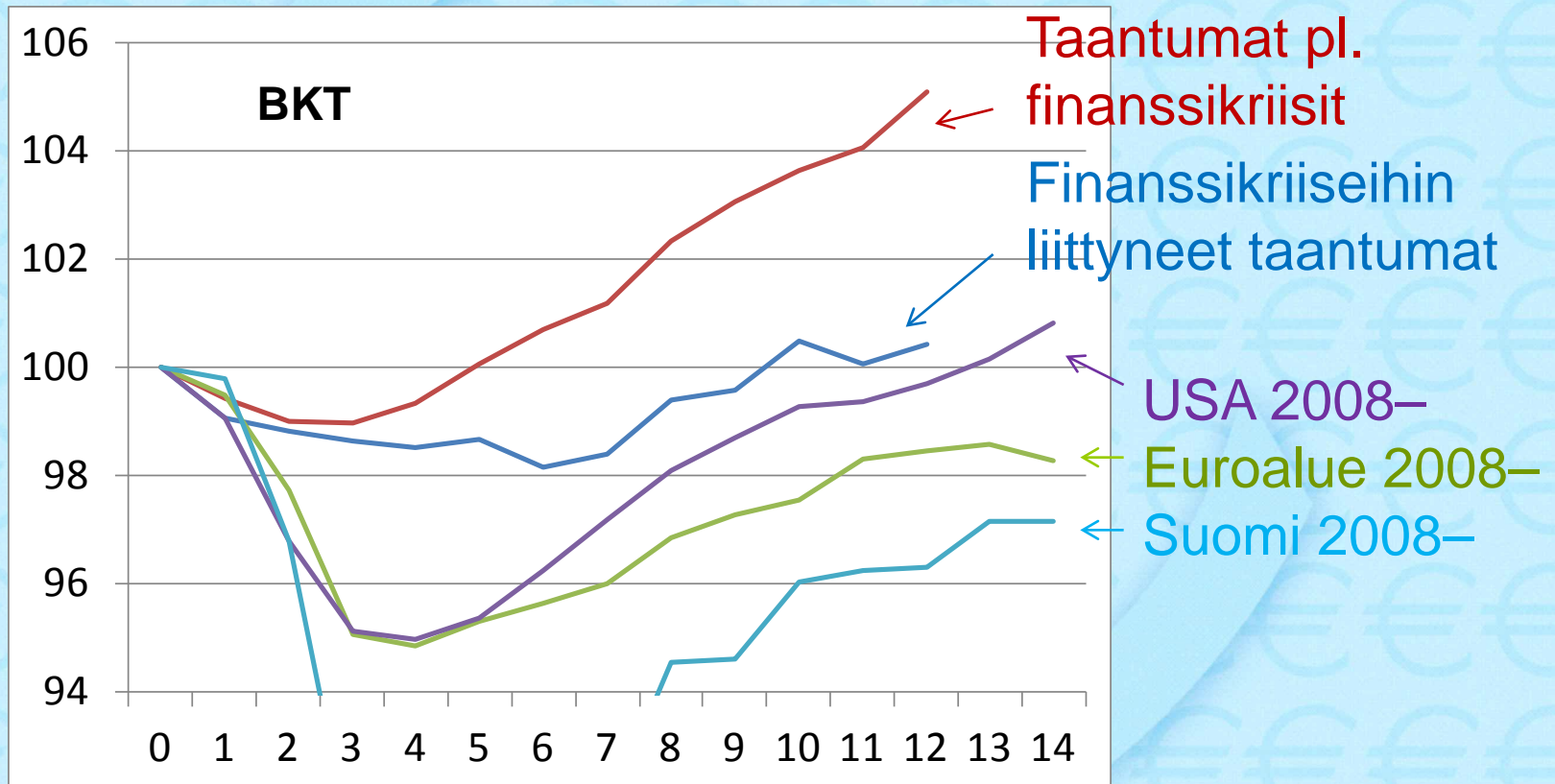

Vaaka-akselilla aika vuosineljänneksinä alkaen tuotantohuipusta.
Pystyakselilla havaintojen mediaani, indeksi: lähtöpiste = 100.
Lähde: IMF World Economic Outlook, huhtikuu 2009.

25856

Miksi tämä kriisi on erilainen: finanssikriiseistä toivutaan hitaasti

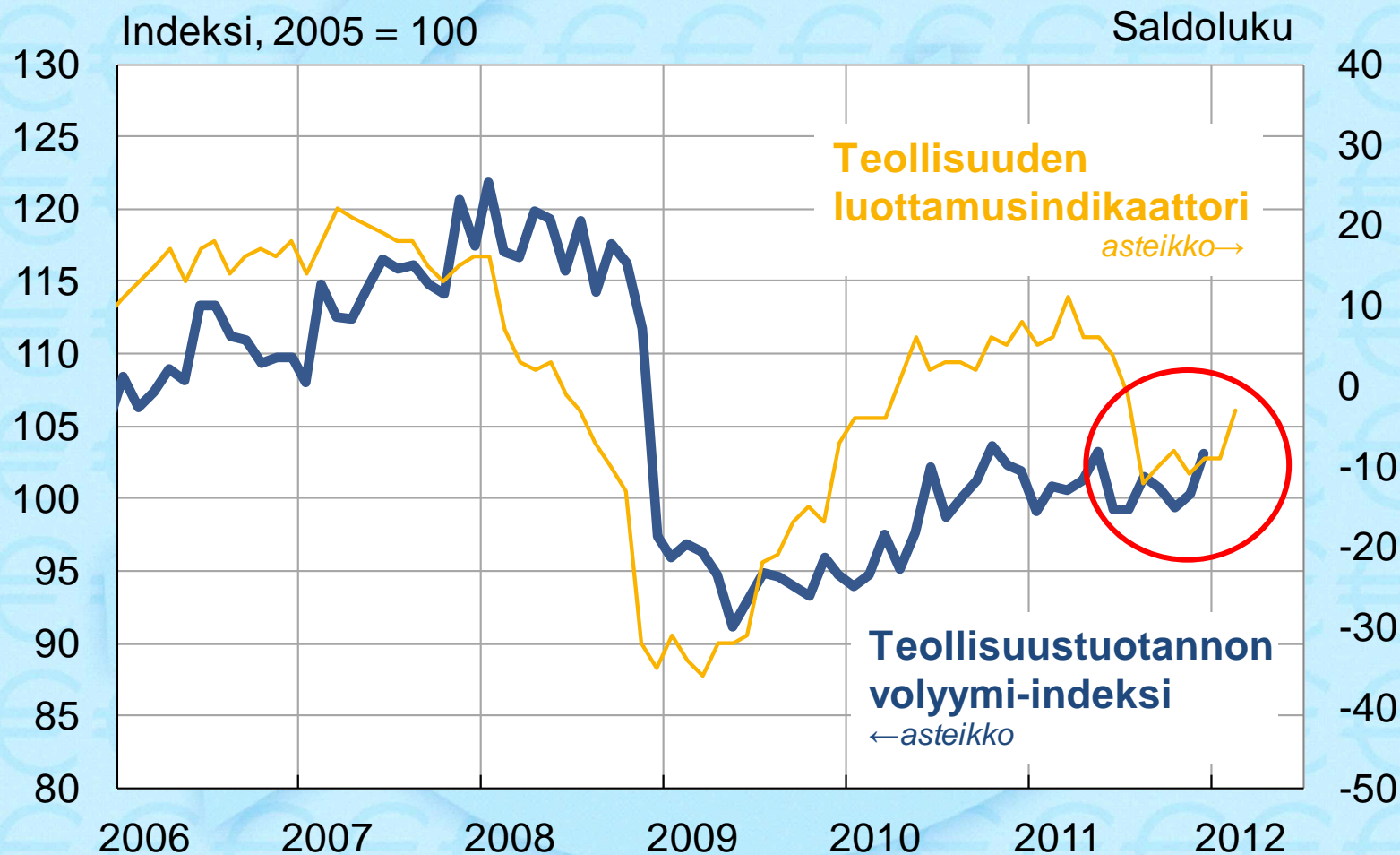
Vaaka-akselilla aika vuosineljänneksinä alkaen tuotantohuipusta.
Pystyakselilla havaintojen mediaani, indeksi: lähtöpiste = 100.
Lähde: IMF World Economic Outlook, huhtikuu 2009.

25856

Suomen näkymät ja politiikkavalinnat

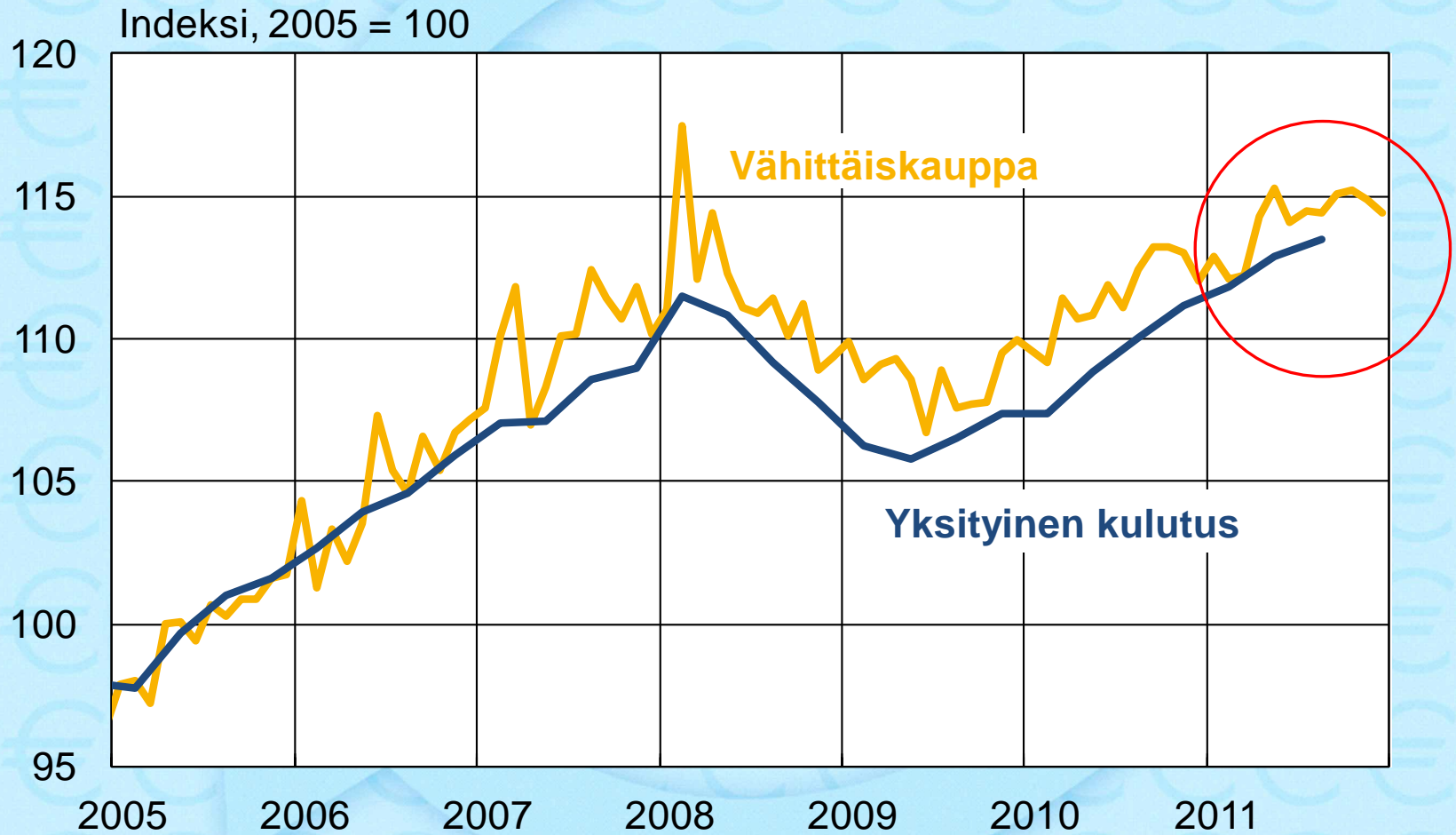
Teollisuustuotanto polkenut paikallaan

Kausipuhdistettuja lukuja. Lähteet: Tilastokeskus ja EK.

25878

Kotitalouksien kulutus kasvanut edelleen

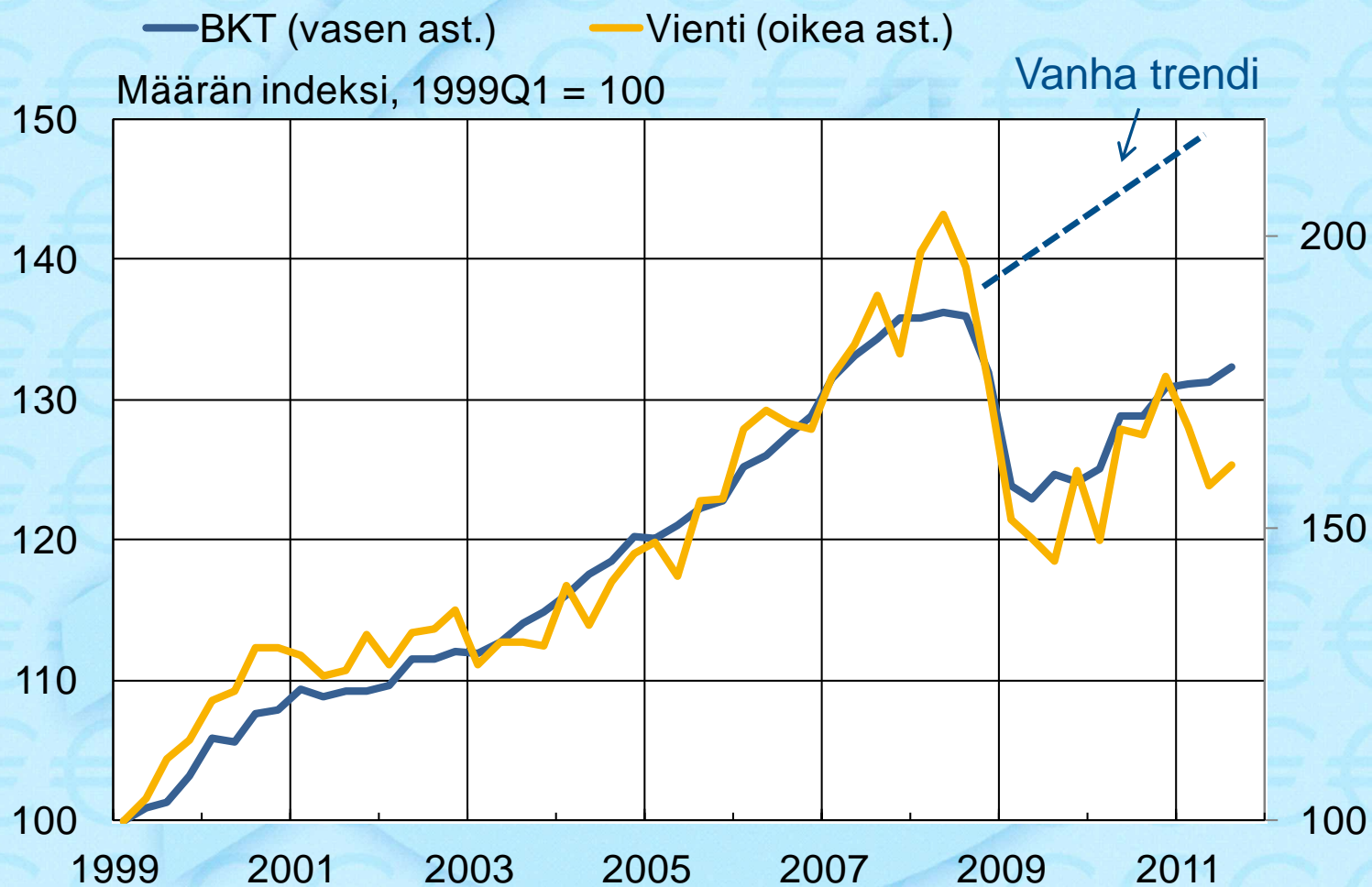

Kausipuhdistettuja lukuja.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

25878

Talous asettunut aiempaa alemmalle trendille

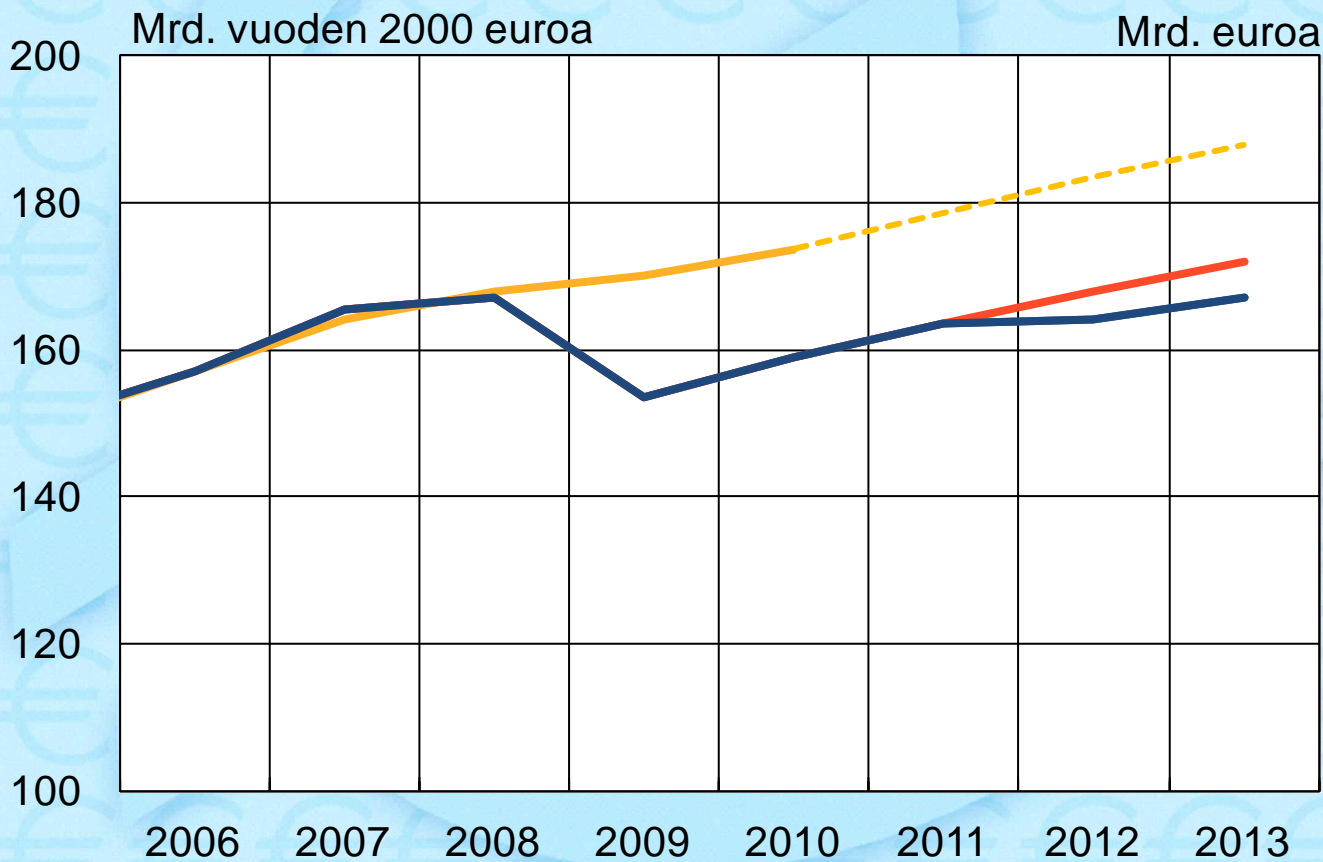

Lähde: Tilastokeskus.

25386

Suomen Pankin ennusteet ja ennustevirheet

- BKT:n ennuste, syyskuu 2008
- BKT:n ennuste, kesäkuu 2011
- BKT:n ennuste, joulukuu 2011

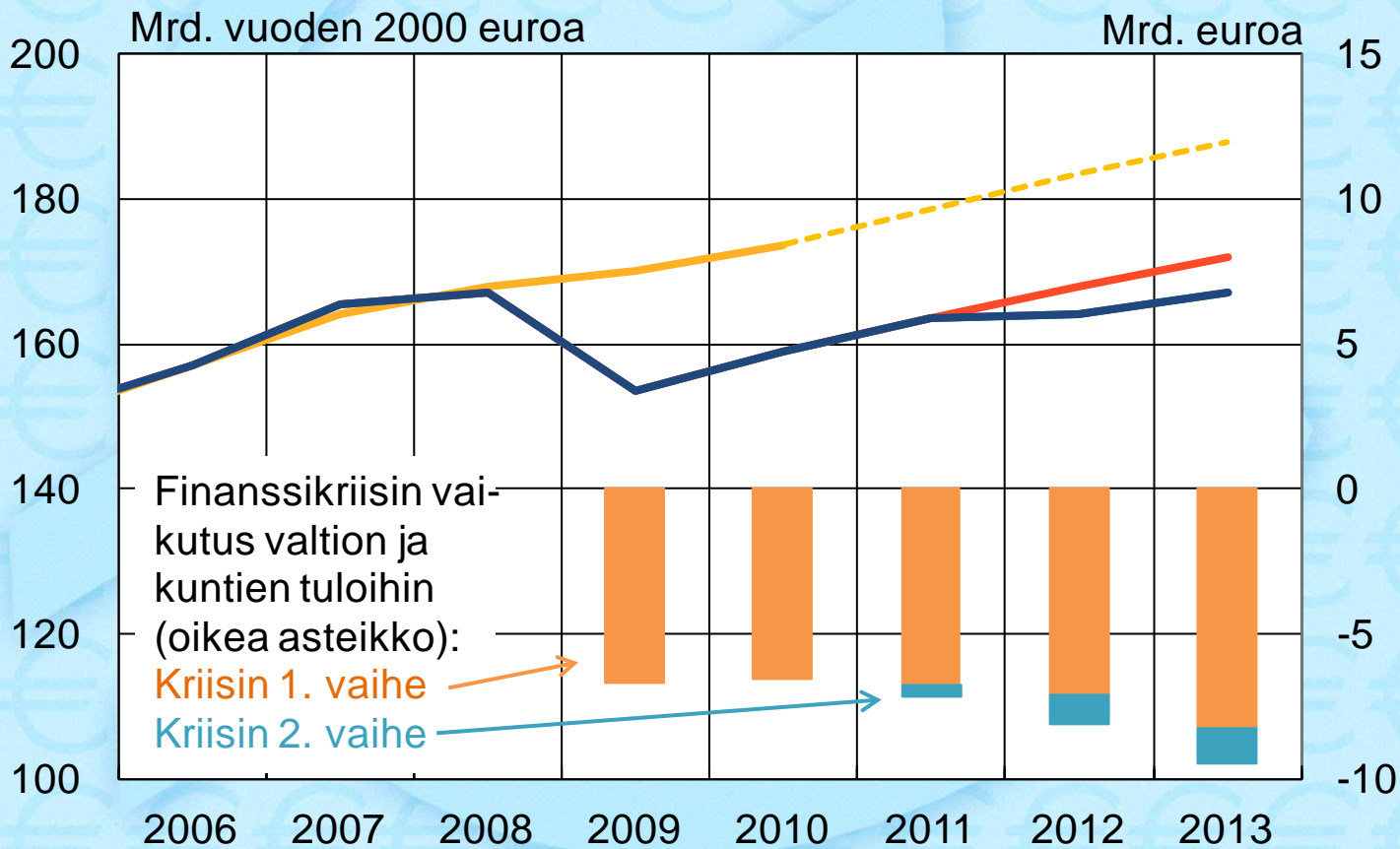

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

25866

Ennustevirheet ja 'menetetetyt verotulot'

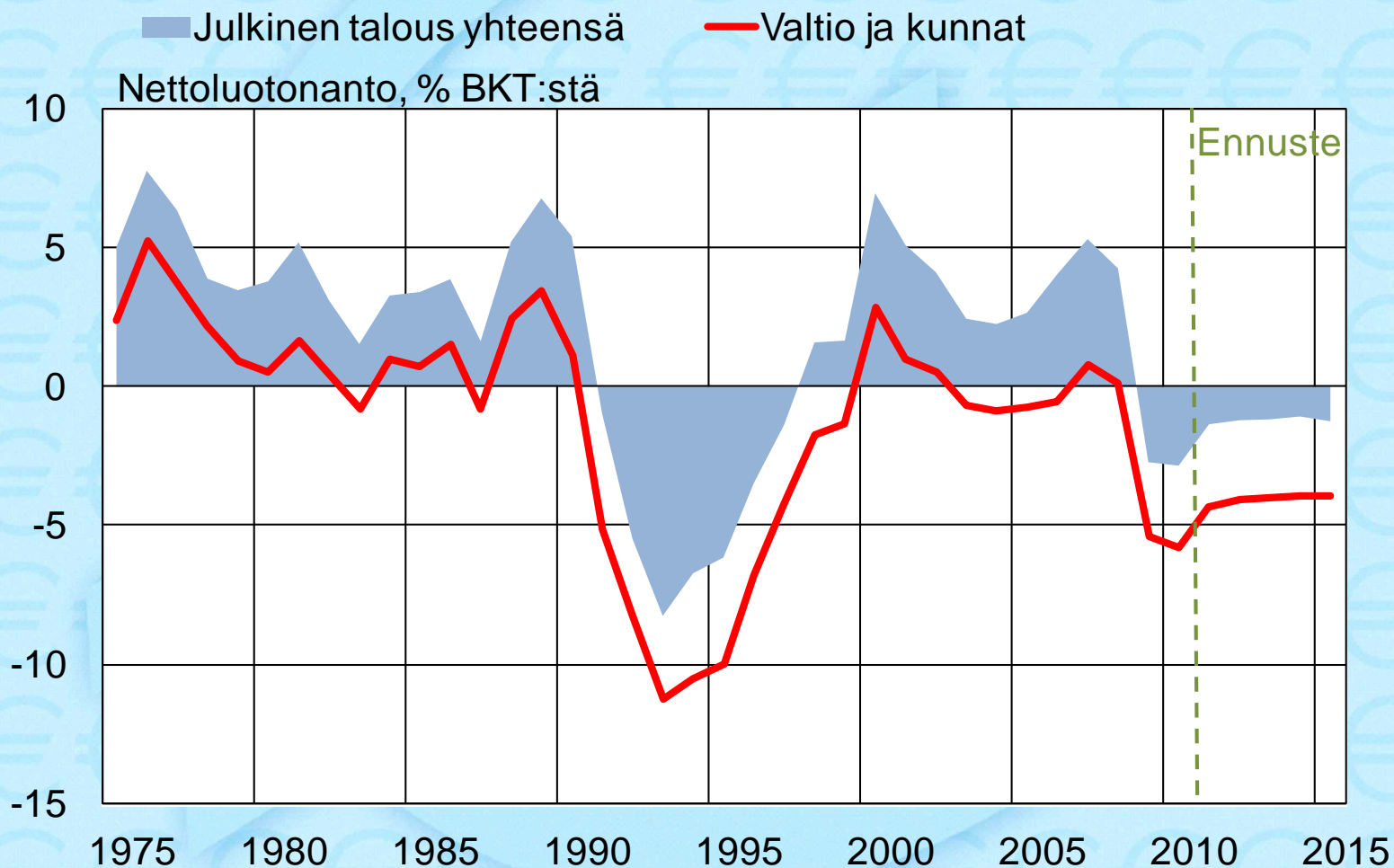
- BKT:n ennuste, syyskuu 2008
- BKT:n ennuste, kesäkuu 2011
- BKT:n ennuste, joulukuu 2011

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

25866

Valtion ja kuntien alijäämä uhkaa jäädä suureksi

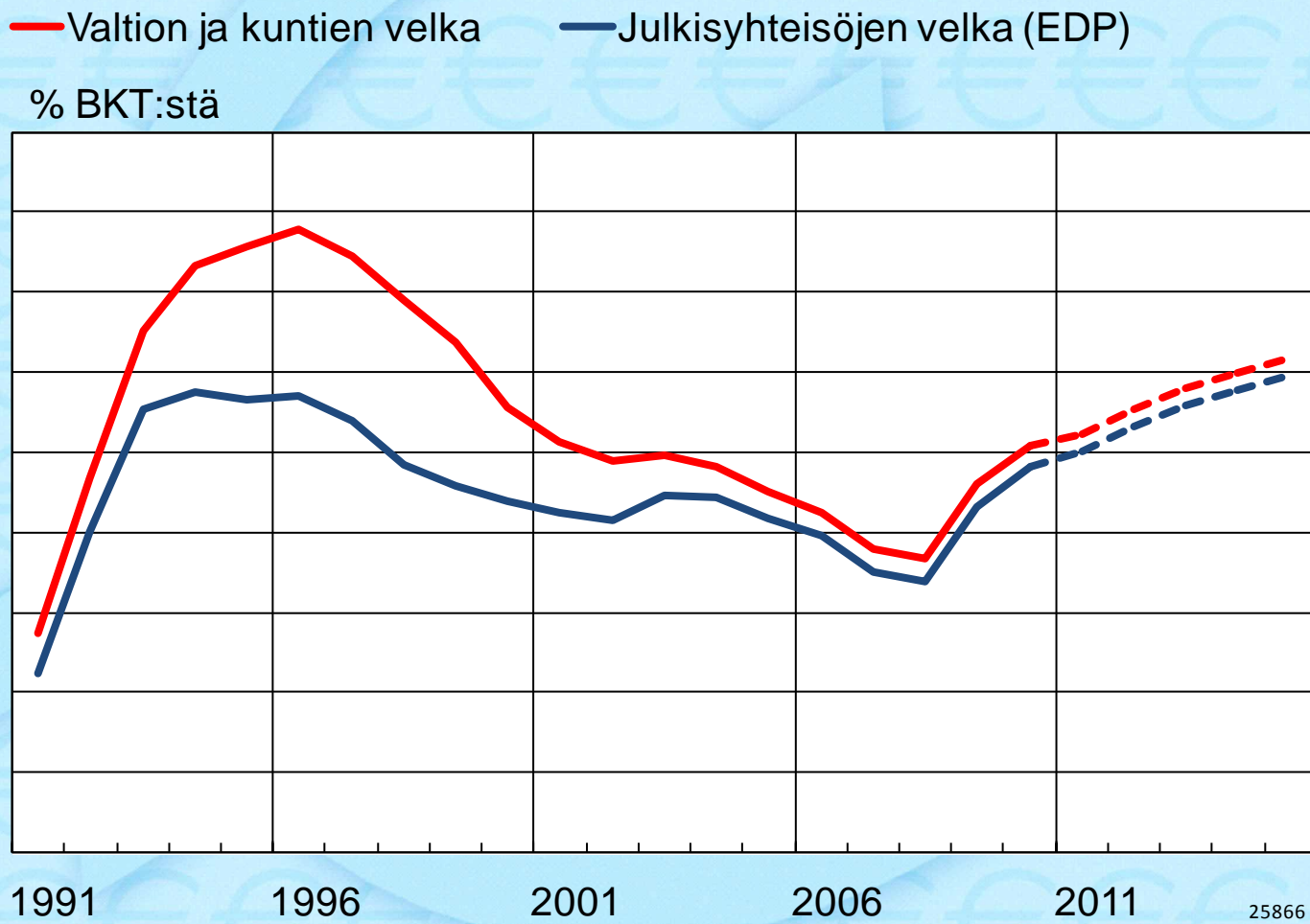

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

25866

Julkinen talous velkakatossa jo lähivuosina

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Julkisen talouden näkymät

◆ ***Rahoitus tilanne heikko ilman lisätoimia***

- Suuri rakenteellinen alijäämä valtiolla ja kunnilla
- Julkinen talous jo lähivuosina velkakatossa

◆ ***Kestävyyssongelma ei ole ratkaisevasti pienentynyt***

- Toistaiseksi päätetyt finanssipolitiikan kiristykset jättämässä valtiontalouden alijäämän yli 3½ prosenttiin BKT:stä
- Kriisien vaikutuksesta rahoitus pohja vajonnut

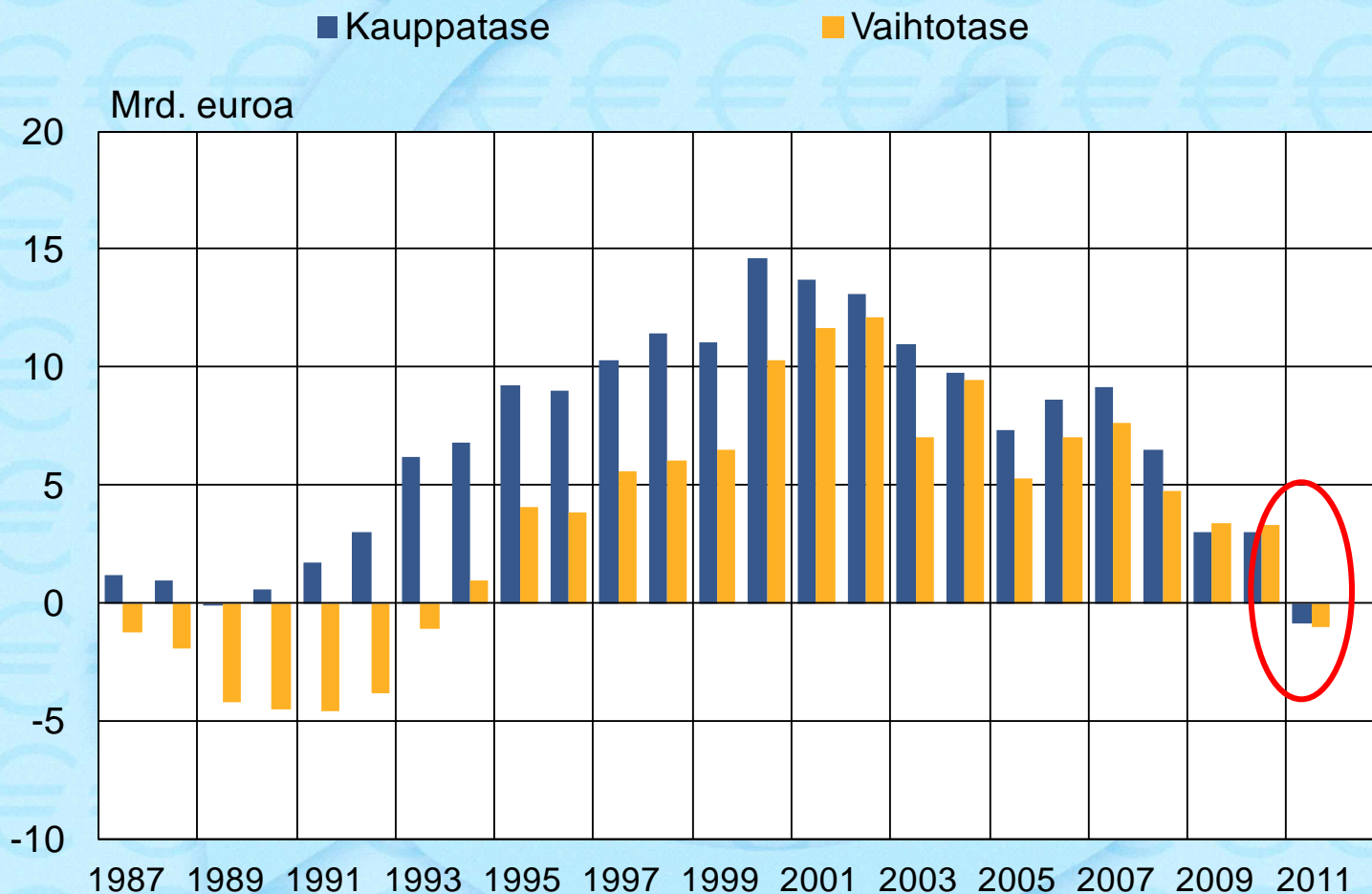
◆ ***Velkakriisi lisännyt rahoitus riskiä***

- Asettaa julkisen talouden tilan uuteen valoon

Politiikkahaasteet

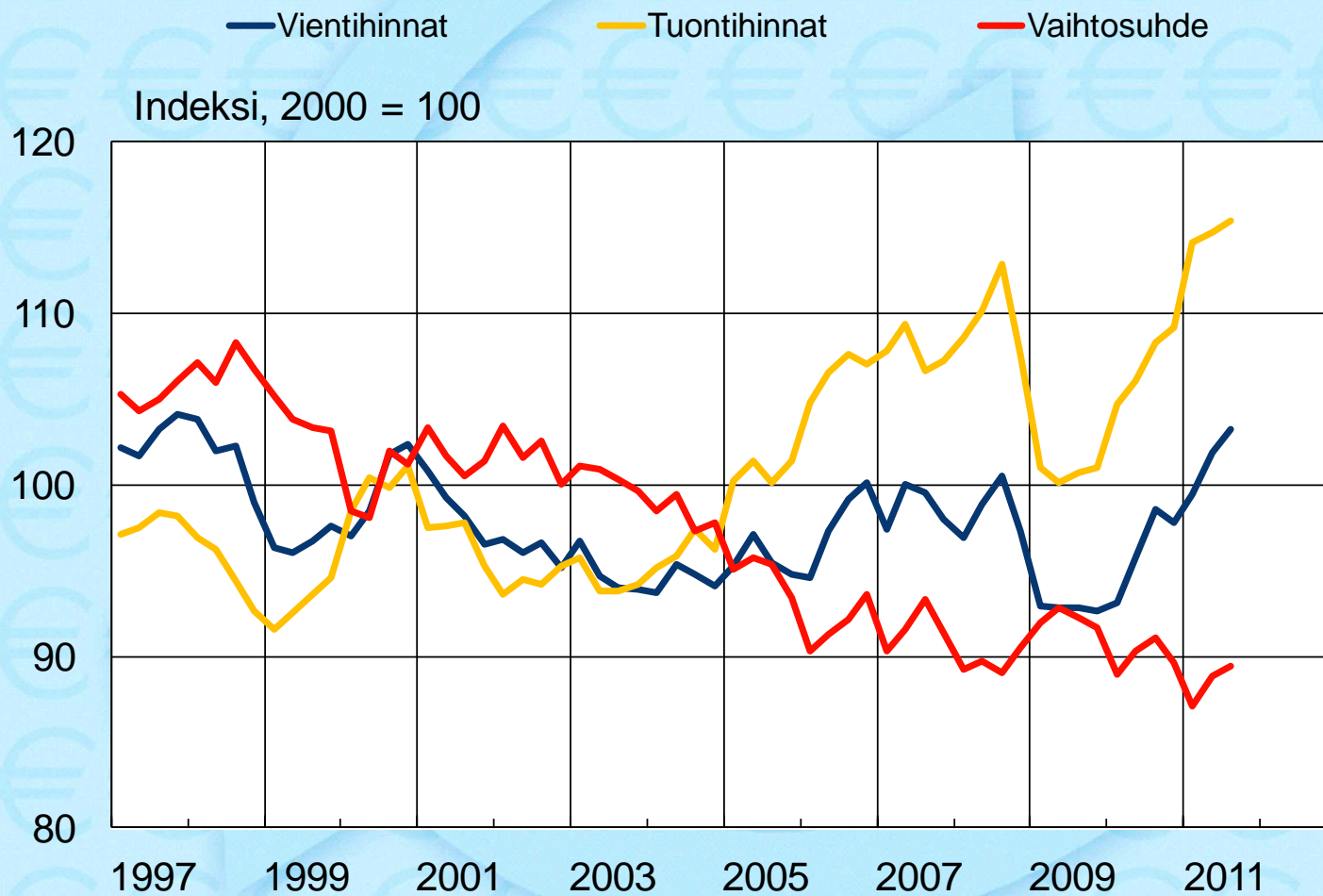
- ◆ ***Finanssipolitiikan kiristämiseltä on vaikea välttyä***
  - Kriisejä edeltäneen talouskehityksen mukaan mitoitettut vero- ja menoperusteet eivät ole kestävällä pohjalla
- ◆ ***Rakenteelliset toimet vähentäisivät finanssipolitiikan välitöntä kiristystarvetta***
  - Työn tarjonnan tukeminen vahvistaa rahoituspohjaa
  - Julkisten palveluiden tuottavuuden parantaminen vähentää menopaineita
    - Kuntien palvelutuotanto avainasemassa. Kuntarakenteen sirpaleisuus este kustannustehokkuuden kohentamiselle.

Suomen ulkoinen tasapaino on heikentynyt

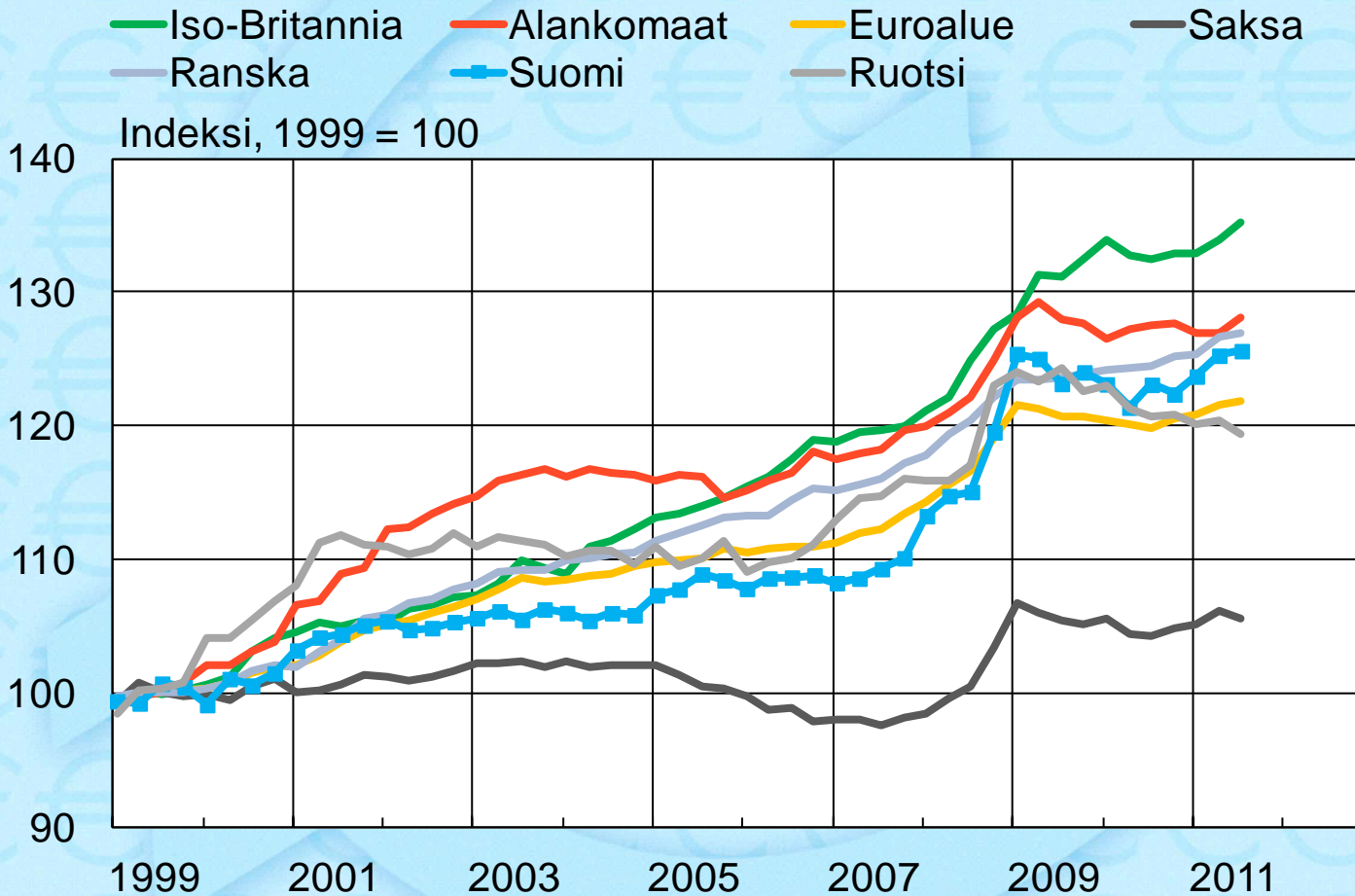
Lähde: Suomen Pankki.

Suomen vaihtosuhte heikkenee

Lähde: Tilastokeskus.

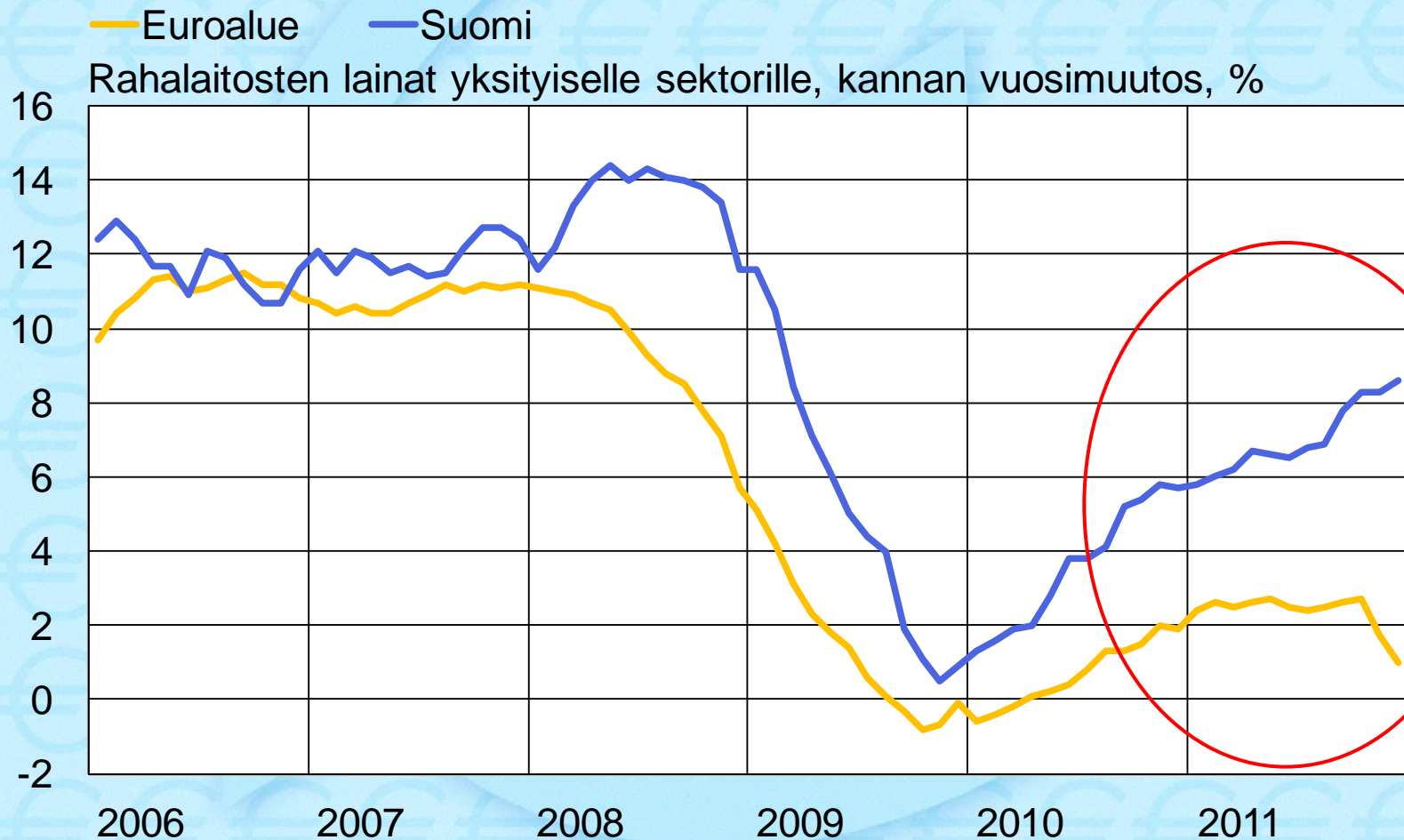
Suomessa yksikkötyökustannukset nousivat tuntuvasti vuonna 2008

Luvut on puhdistettu kausivaihtelusta.
Lähde: Euroopan keskuspankki (SDW).

25852

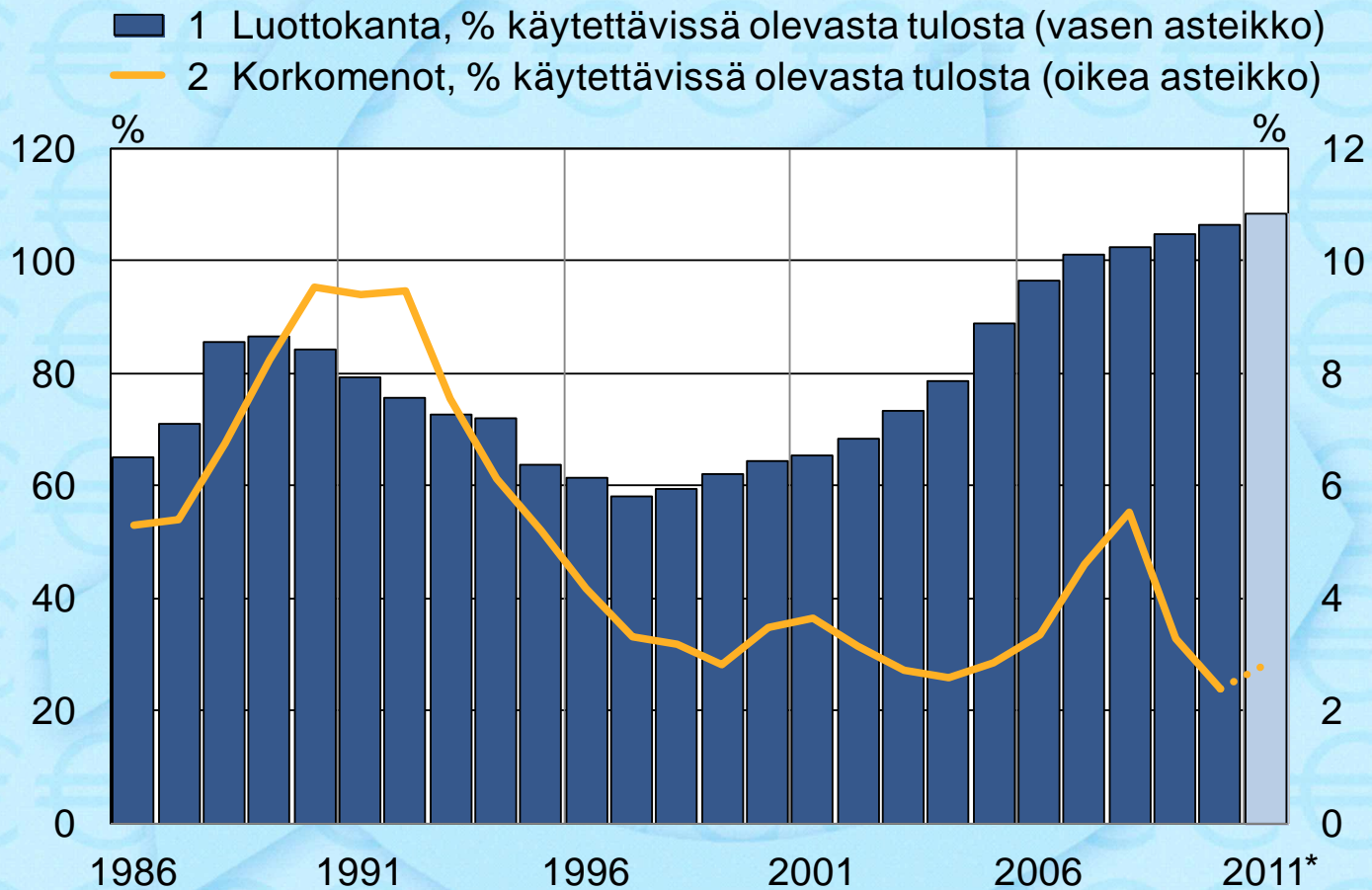
Suomessa lainojen kasvu nopeampaa kuin muualla euroalueella

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

25827

Kotitalouksien velka jatkanut kasvuaan

* Suomen Pankin ennuste vuodeksi 2011.

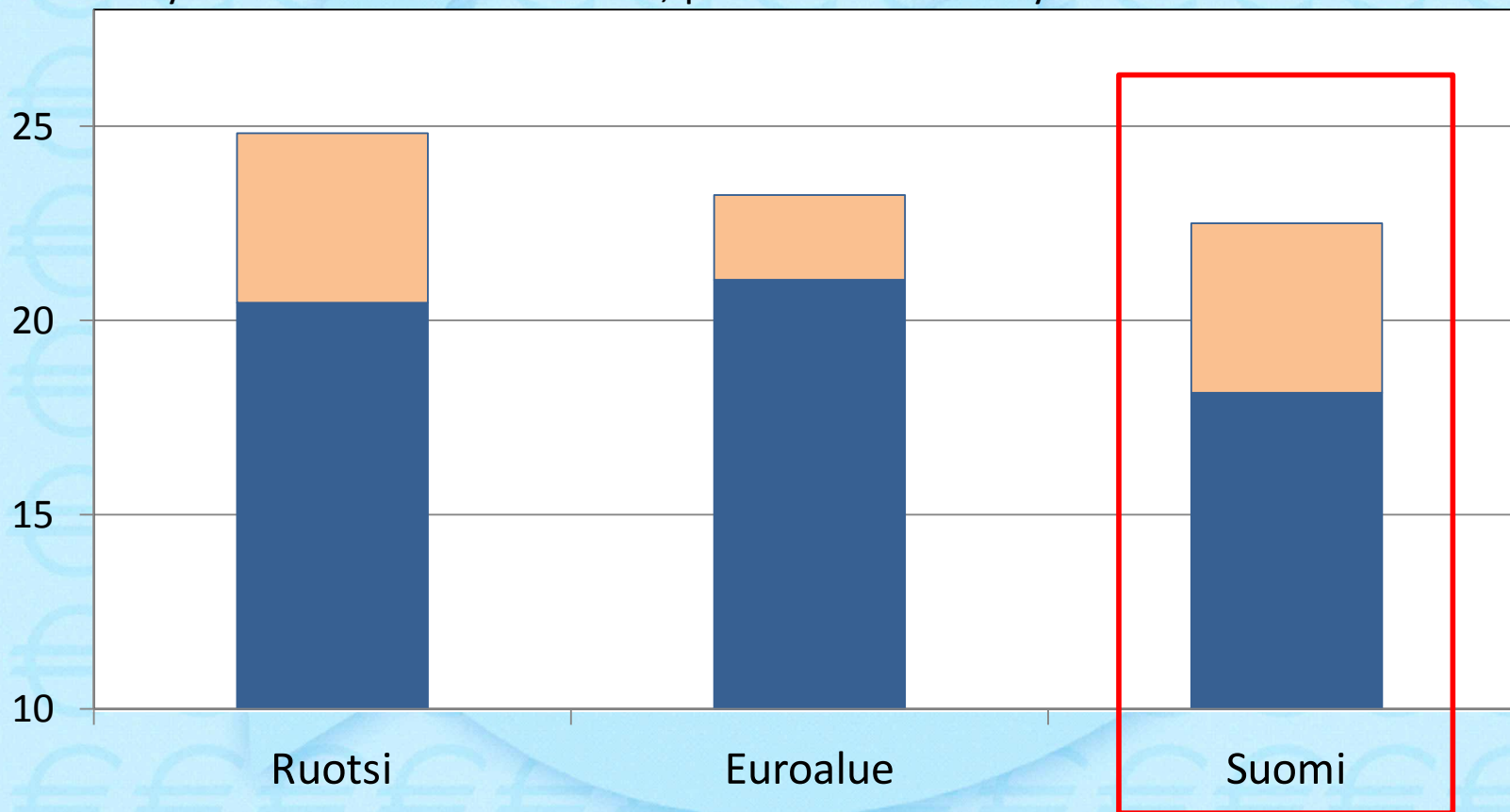
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Tuotannolliset investoinnit vaimeita Suomessa

■ Kiinteät investoinnit ■ T&k-menot

Yritysten investoinnit 2000-2010, prosenttia arvonlisäyksestä

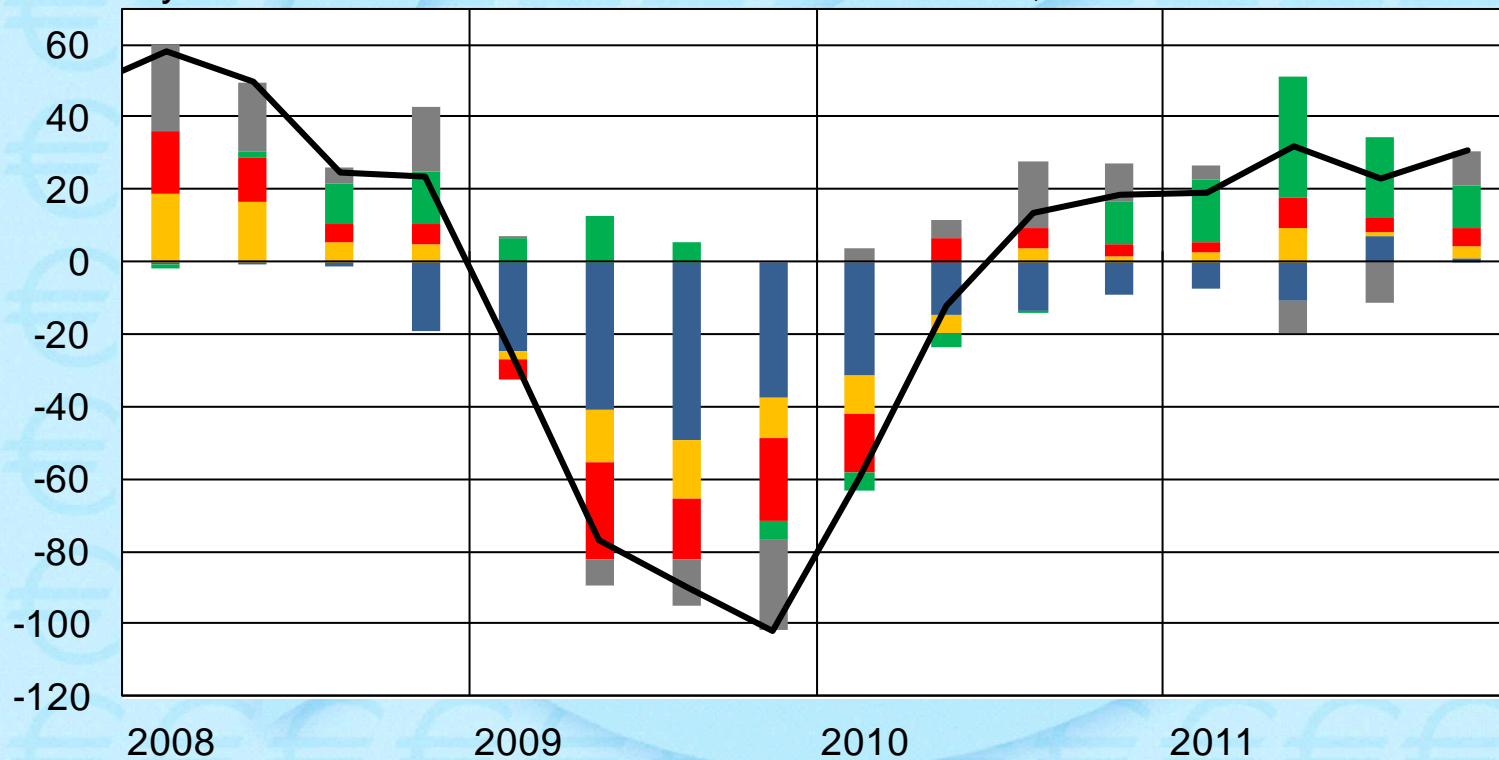

Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankki.

Työllisyyden rakenteessa muutos

- Teollisuus
  - Kauppa, ravitseminen ja majoitus
  - Muut toimialat
- Rakentaminen
  - Sos.- ja terv.palv., koul. ja julk. hall.
  - Työlliset yhteensä

Työllisten määrän muutos edellisestä vuodesta, 1000 henkilöä

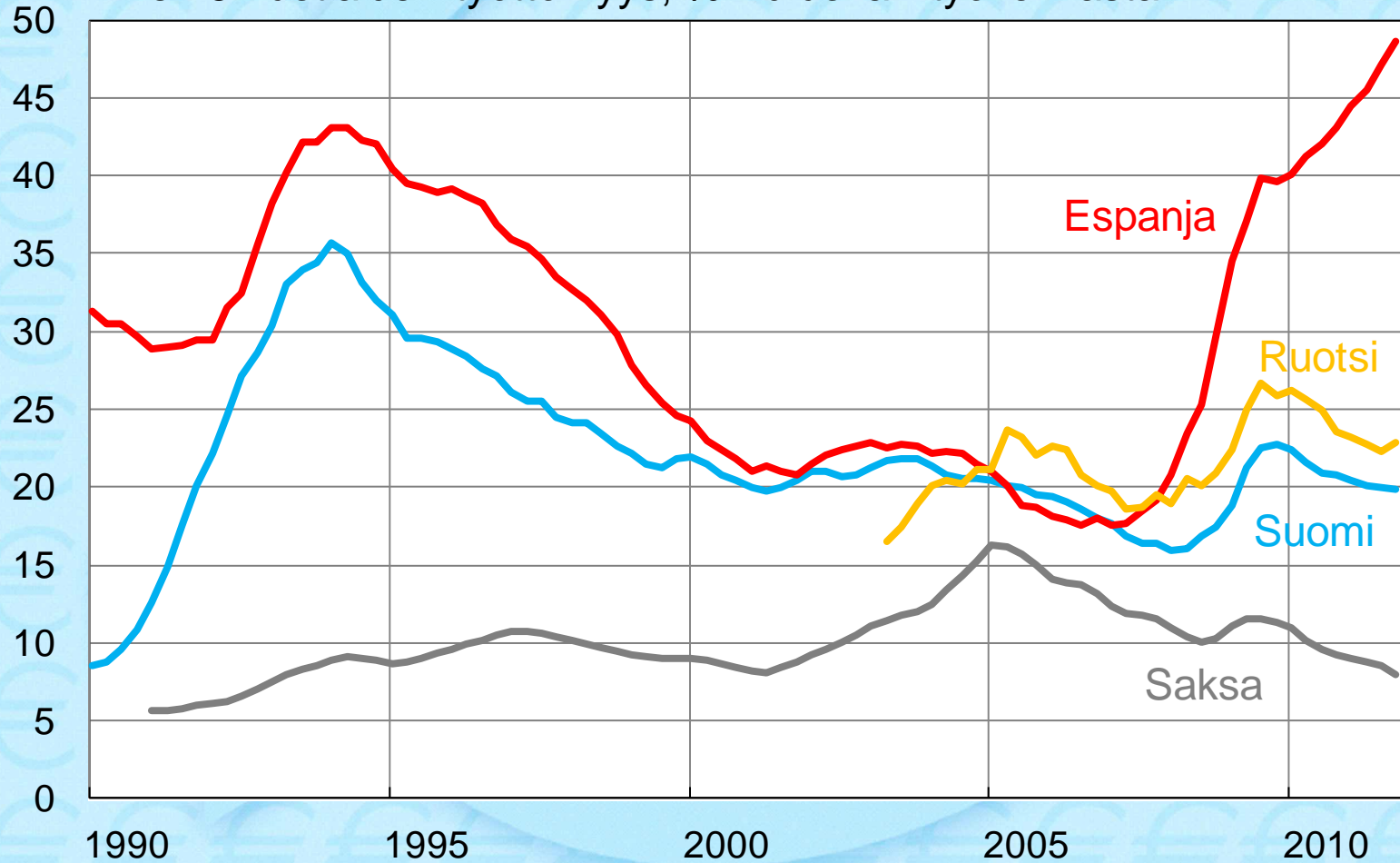

Lähde: Tilastokeskus.

25865

Nuorisotyöttömyys lisääntynyt Suomessakin

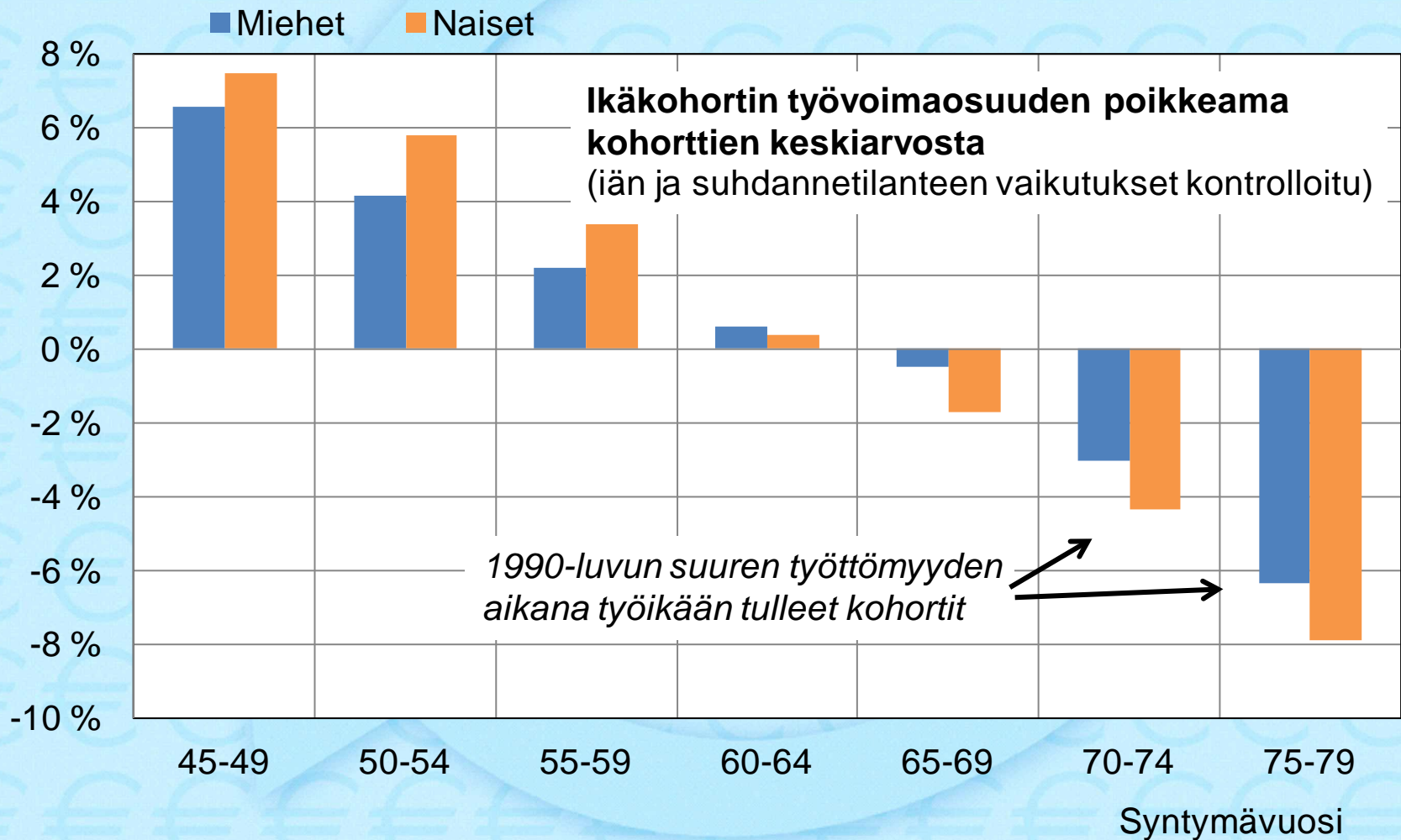
Alle 25-vuotiaiden työttömyys, % ikäluokan työvoimasta

Lähde: Eurostat.

25862

1990-luvun lamaa seurannut suuri työttömyys jätti jälkensä

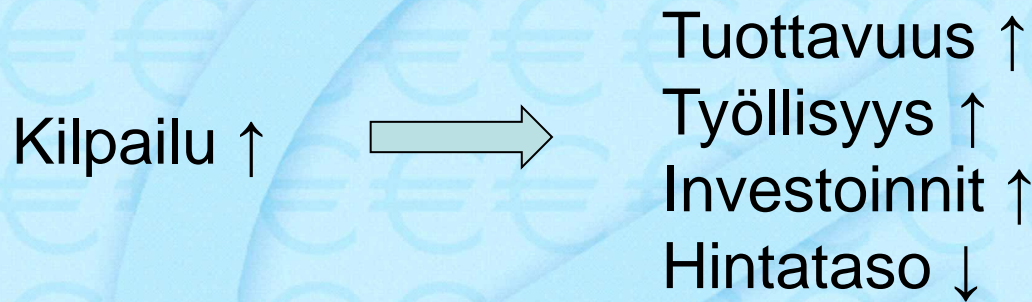
Lähde: Kinnunen & Grönqvist, BoF Online 1/2009.

22717

Työvoiman tarjontaa parantavat toimet

- ◆ ***Työmarkkinoille tulevat ikäluokat erityisasemassa***
  - Opintojen nopeuttaminen
  - Työn tekemisen kannustimet
  - Oppisopimuskoulutus
- ◆ ***Varhaiseläkereittien muuttaminen yksi keino pidentää työuria***
- ◆ ***Työkyvyttömyysriskin vähentämisellä olisi merkittävä vaikutus työvoiman tarjontaan***
- ◆ ***Eläkeiän nostamiselle on hyvät perusteet***
  - Suomen 63-vuoden ikäraja on OECD-maiden alimpia
  - Elinikä on pidentynyt vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen tuntuvasti

Kilpailun edistäminen suljetulla sektorilla

- ◆ ***OECD (2012): Jos työn tuottavuus suljetulla sektorilla vastaisi OECD-maiden keskiarvoa, Suomen BKT olisi 5 % nykyistä suurempi***

Samat toimenpiteet tukevat eri tavoitteita

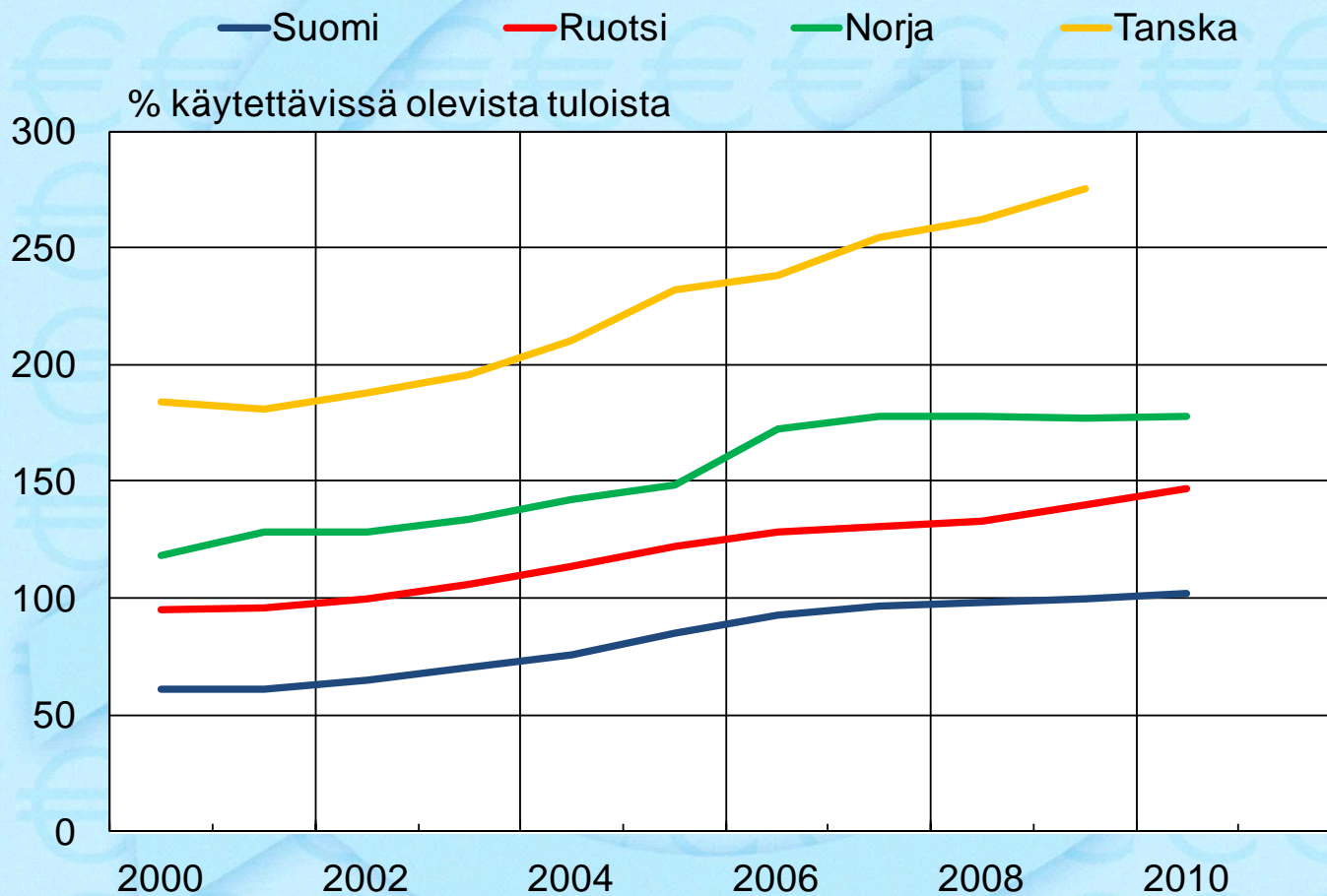
- ◆ ***Julkisen talouden tasapainottaminen***
  - Positiivinen vaikutus myös vaihtotaseeseen
- ◆ ***Työn tarjonnan lisääminen ja palvelualojen kilpailun edistämien***
  - Kasvattavat talouden tuotantopotentiaalia
  - Antavat mahdollisuuden kasvattaa reaaliansioita ja samalla kohentaa viennin kustannuskilpailukykyä
  - Parantavat julkisen talouden kestävyyttä ja vientituotannon kasvun edellytyksiä

Kiitos!

Kotitalouksien velka pienempi kuin muissa Pohjoismaissa

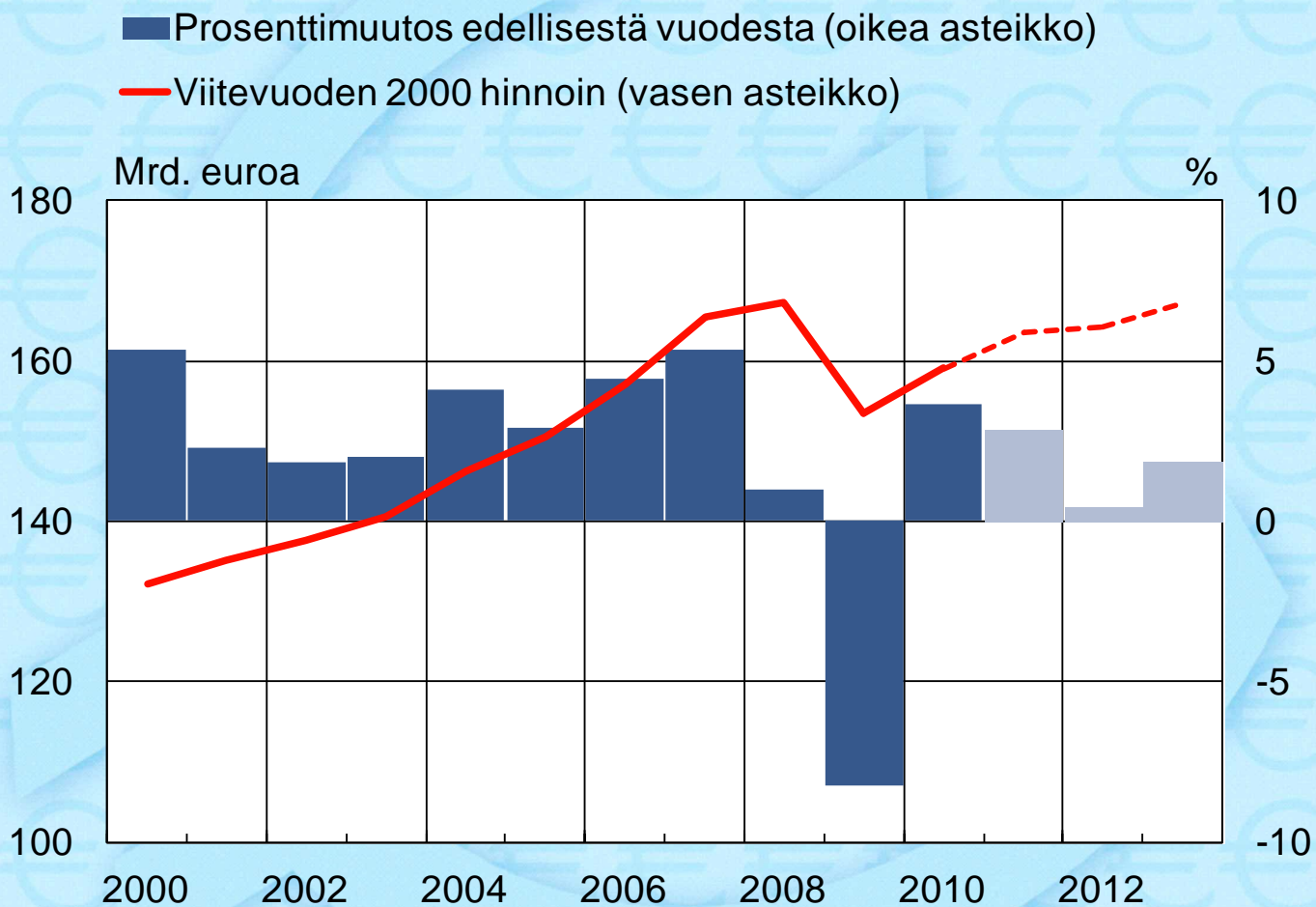
Lähde: Eurostat.

Suomen Pankin ennuste, joulukuu 2011

	2010*	2009	2010	2011e	2012e	2013e
		Määrän prosenttimuutos edellisestä vuodesta				
Bruttokansantuote	180,3	-8,2	3,6	2,8	0,4	1,8
Tuonti	70,3	-16,1	7,4	-0,7	0,0	5,6
Vienti	72,6	-21,5	8,6	-3,2	0,4	6,0
Yksityinen kulutus	98,5	-3,1	2,7	3,7	1,2	1,4
Julkinen kulutus	44,3	0,9	0,6	0,1	0,4	0,7
Yksityiset investoinnit	29,3	-15,9	3,9	6,6	1,8	4,8
Julkiset investoinnit	4,6	4,7	-3,8	2,9	-0,4	-1,7
<i>Työttömyysaste, %</i>		8,2	8,4	7,8	7,9	7,9

* Käyvin hinnoin, mrd. euroa.

Ennuste: Talouden elpyminen pysähtyy

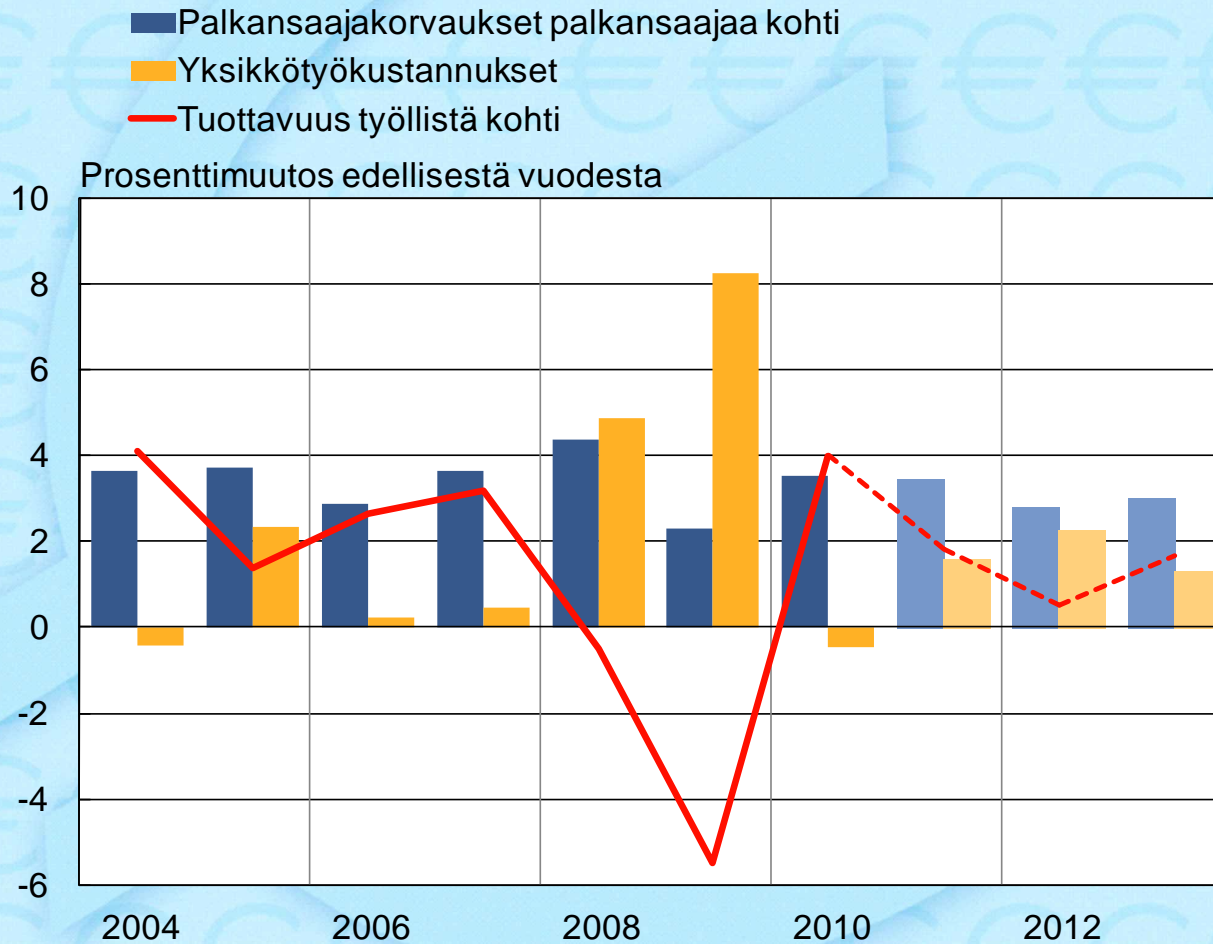
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Työllisyys ei lähivuosina kohene

Luvut on puhdistettu kausivaihtelusta Suomen Pankissa.
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Hidastuva tuottavuuskehitys nostaa yksikkötyökustannuksia

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Kotitalouksien kulutuksen kasvu vaimenee

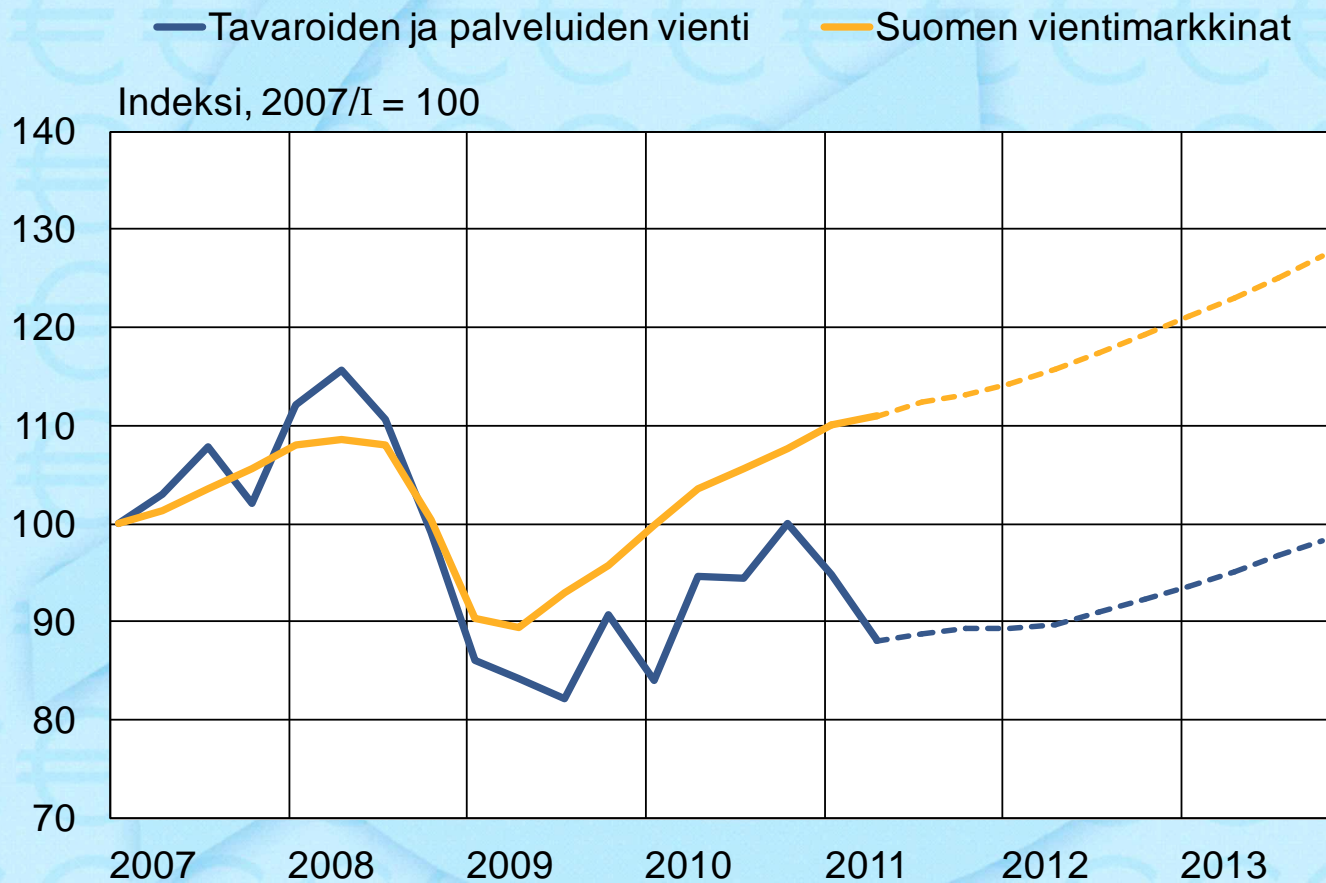

* Kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt.

** Prosenttimuutos edellisestä vuodesta.

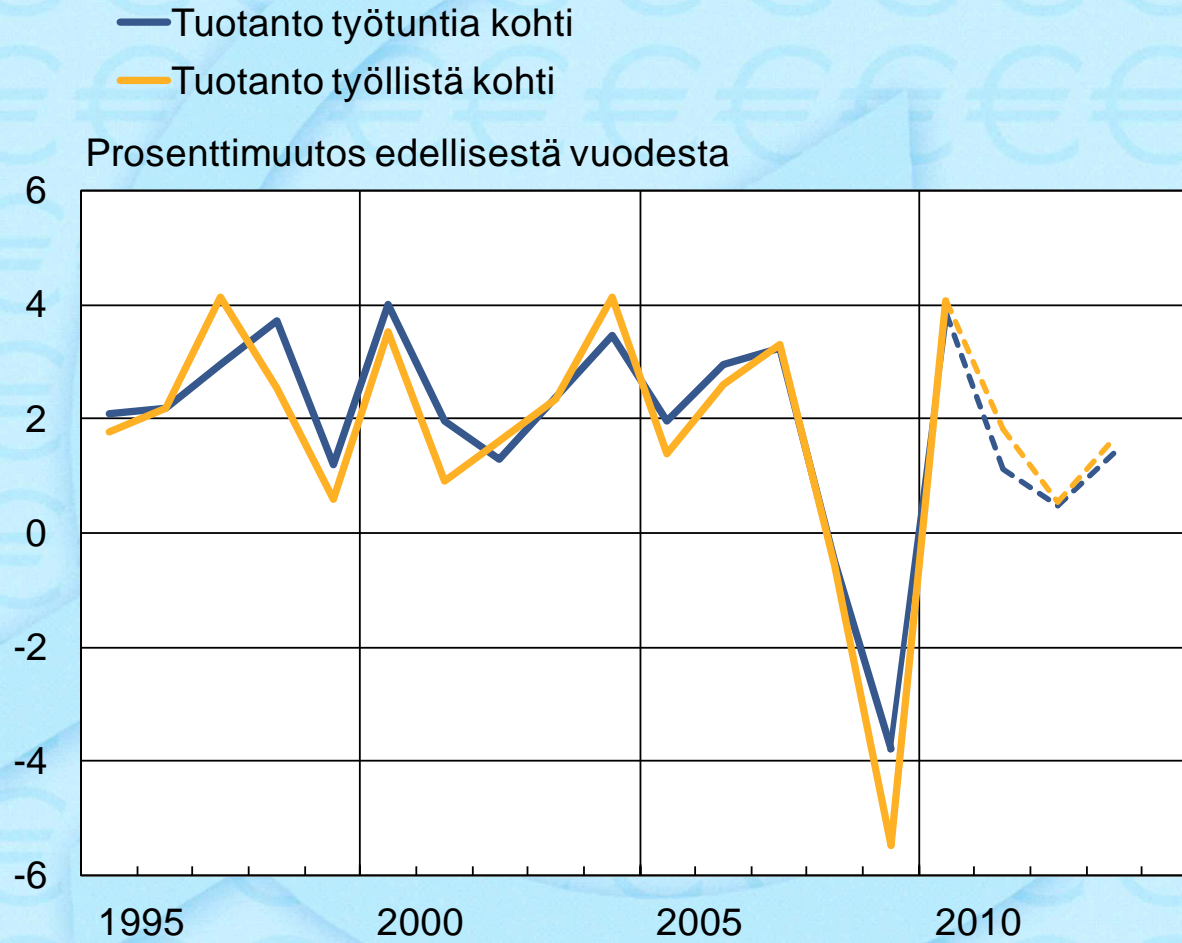
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Suomen viennin kasvu hidasta

Lähteet: Tilastokeskus, eurojärjestelmä ja Suomen Pankki.

Työn tuottavuuden kasvu hidastuu

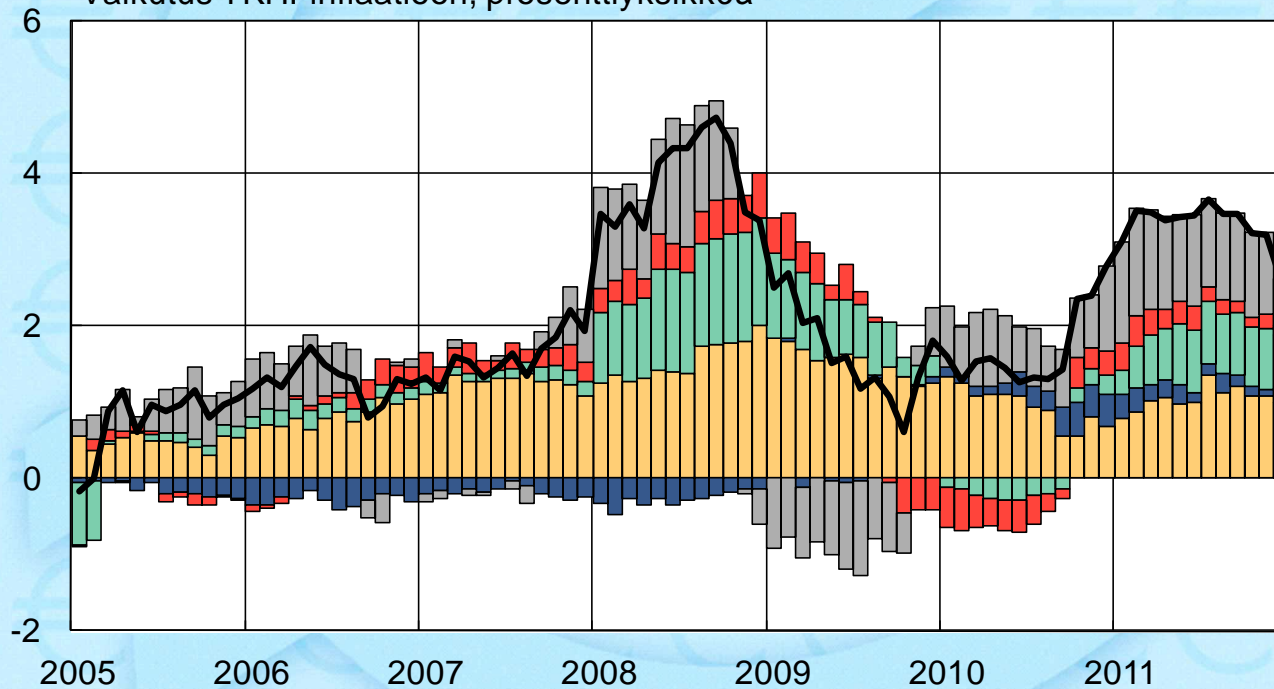
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Energian ja ruoan hinnat kiihdyttäneet inflaatiota

Vaikutus YKHI-inflaatioon, prosenttiyksikköä

YKHI = yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi.

Lähde: Tilastokeskus.

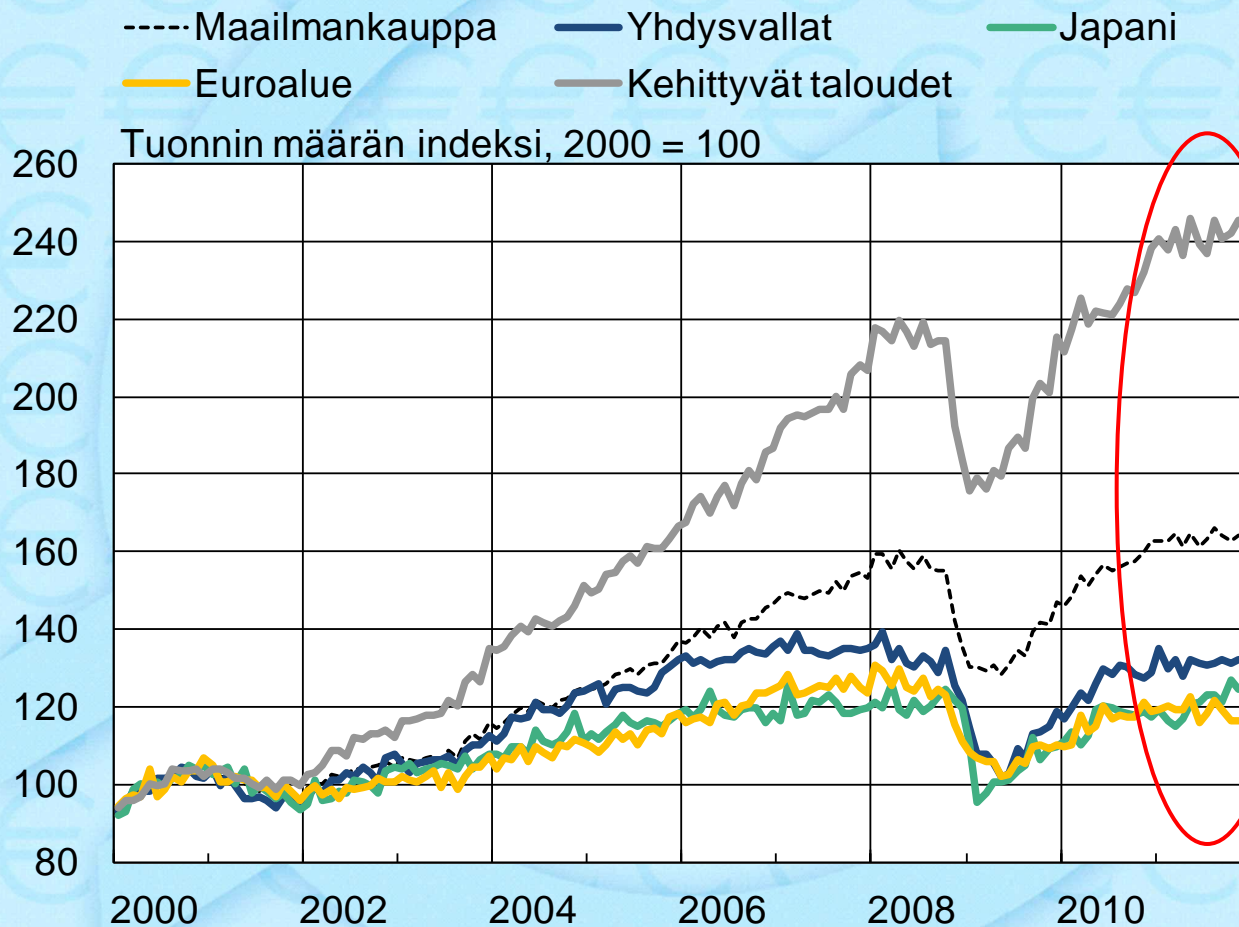
Ennuste: Inflaatio hidastuu vähitellen

- Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, Suomi
- Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, euroalue

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat ja Suomen Pankki.

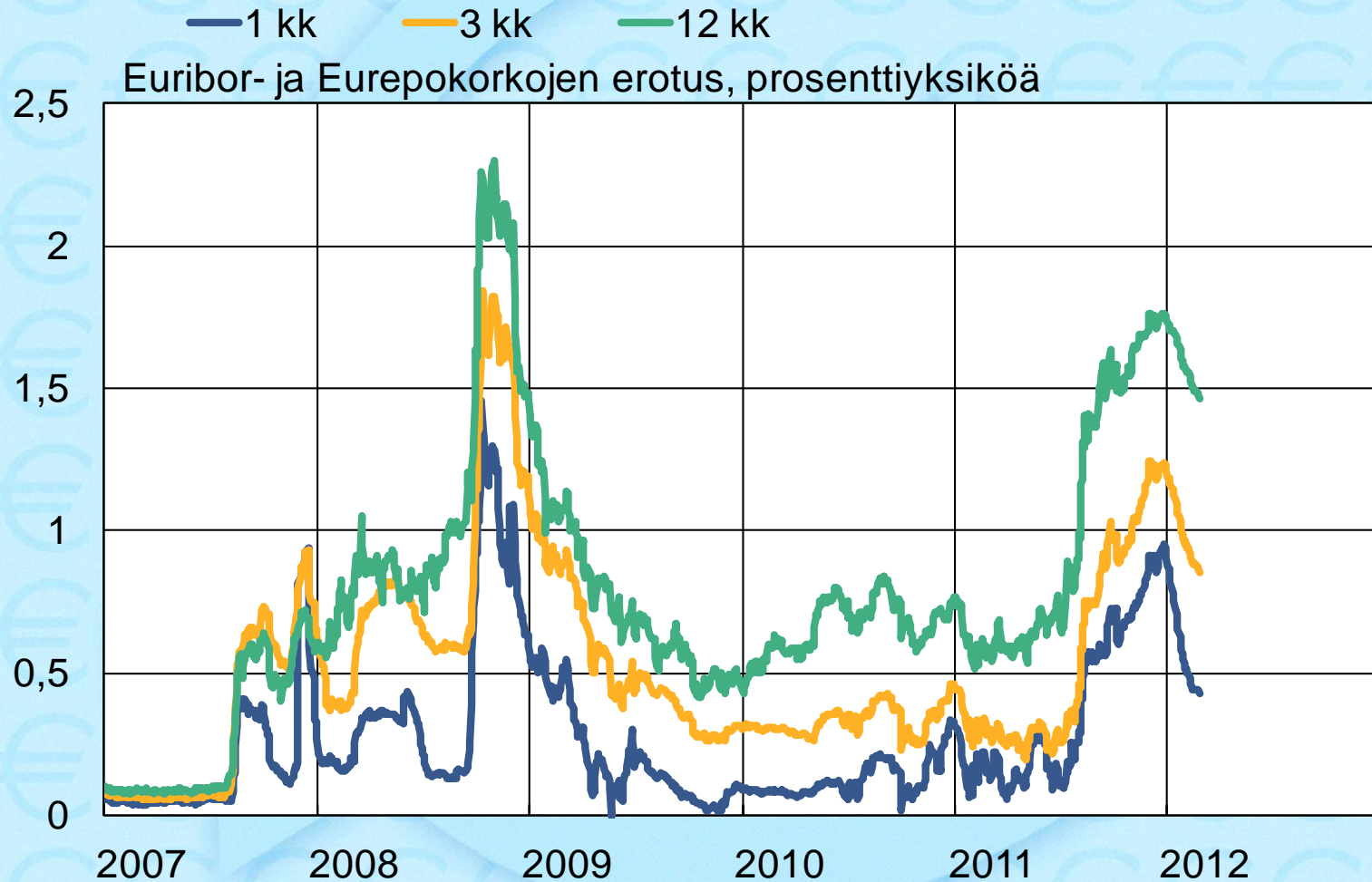
Kansainvälisen kaupan kasvu pysähtyi

Lähde: CPB (Central Planning Office Netherlands).

25200@Maailmankauppa

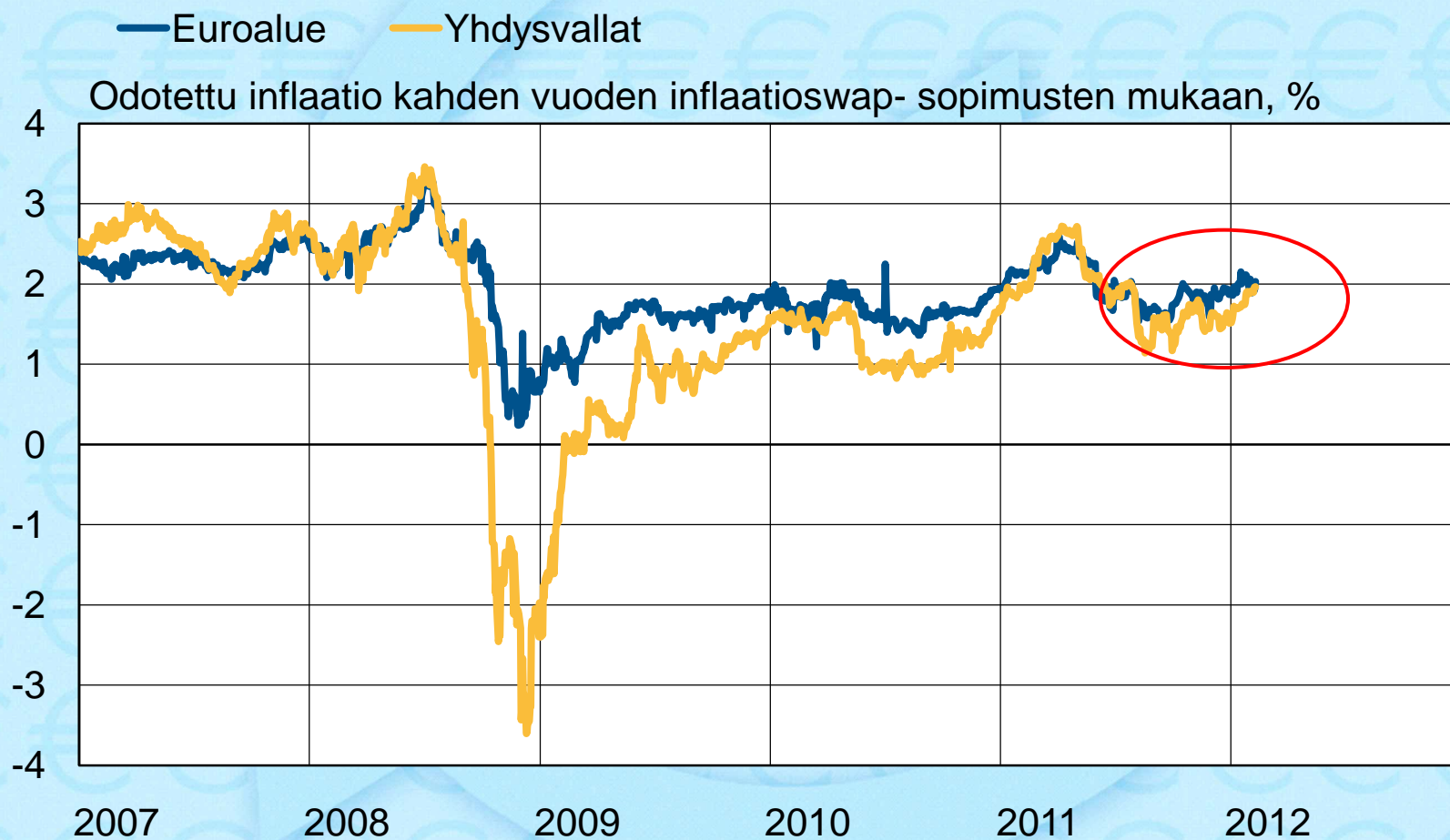
Pankkien väliset riskilisät pienentyneet

Lähde: Reuters.

25463

Inflaatio-odotukset pysyneet vakaina

Lähde: Reuters.

Nokian merkitys Suomelle

- ◆ Osuus BKT:stä 1,6 % (2009)
  - Vuosituhannen alussa osuus oli 3 - 4 %
- ◆ Osuus työllisyydestä 0,9 % (2008)
- ◆ Osuus yhteisöverotuotoista noin 2½ % (2009)
  - Vuosituhannen alussa osuus oli 13 - 23 %
- ◆ Osuus T&K-menoista 37 % (2008)
  - Osuus yksityisistä T&K-menoista 50 % (2008)

Lähde: Nokia and Finland in a sea of change. Toim. Jyrki Ali-Yrkkö, ETLA 2010

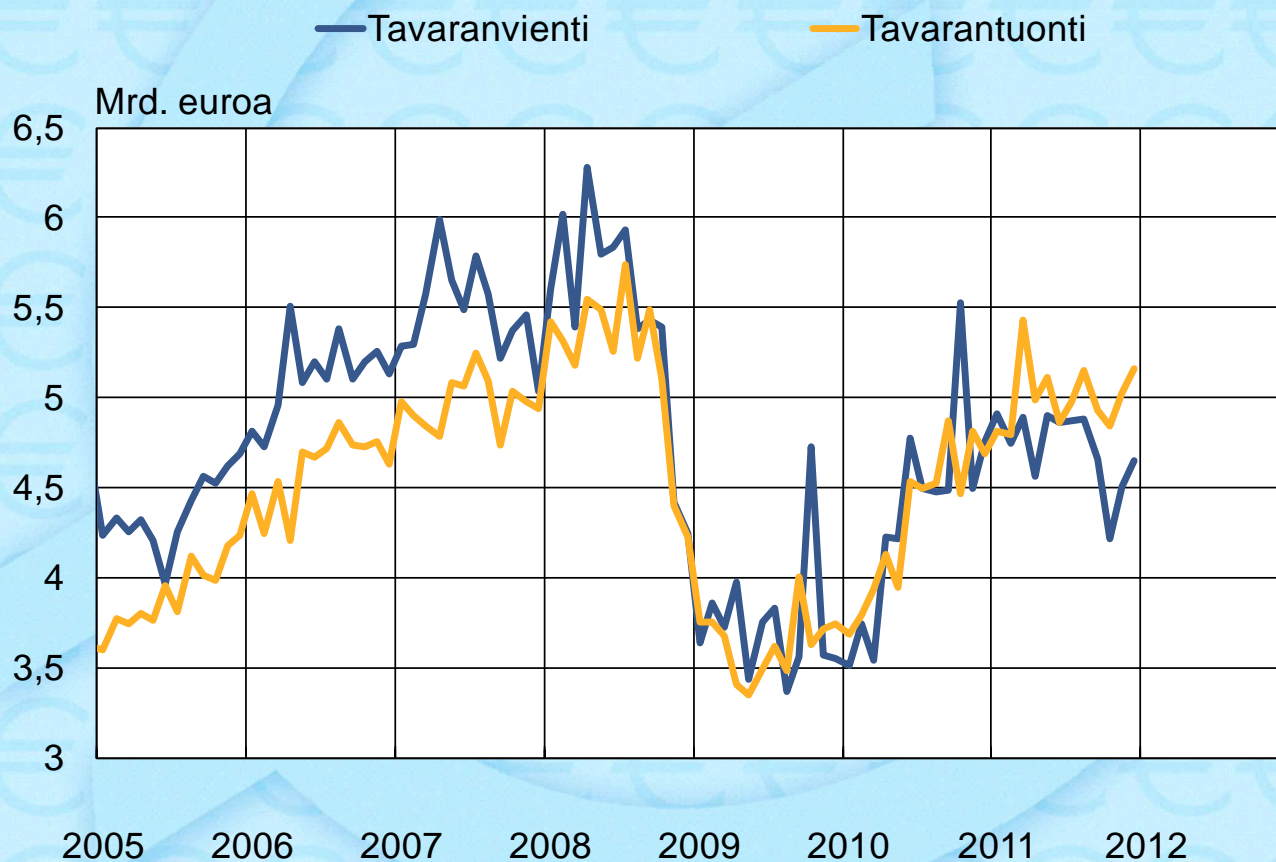
Tieto- ja viestintätekniikka-ala (ICT) Suomessa

- ◆ Osuus BKT:stä 3,3 % (2009)
  - Vuosituhannen alussa osuus oli 6 - 7 %
- ◆ Osuus työllisyydestä 2,5 % (2008)
  - Vuosituhannen alussa osuus oli 3 %
- ◆ Osuus tavaraviennistä 21 % (2008)
- ◆ Työn tuottavuuden kasvu 17 % vuodessa (2000-08)
  - Koko kansantaloudessa kasvu 2,3 % vuodessa

Lähde: Tilastokeskus

Viennin heikkous painaa kauppatasetta

Viennin ja tuonnin arvo

Kausipuhdistettuja lukuja.

Lähde: Tullihallitus.